

FEEDBACK 2011.

A hallgatók véleménye a patológia
oktatásáról és az oktatókról
a 2010/2011-es tanévben

A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar
I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet
megrendelésére készült kutatás

Készítette: Az EDUCA Felsőoktatási, Kutatási és Tanácsadó Bt.

A kutatás vezetője: Dr. Bukovinszky Anna

2011.

I. A VIZSGÁLAT CÉLJA

A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet felkérésére negyedik alkalommal végeztük el a négy éve (a 2007/08 tanévben) beindított kérdőíves vizsgálatot az Intézet oktatómunkája hatékonyságának visszajelentésére. A vizsgálat a patológia tantárgy kurrikulumának és oktatásának, valamint az előadók és a gyakorlatvezetők munkájának átfogó hallgatói minősítésére terjedt ki. Jelen tanévben az alábbi oktatók munkájáról készült részletes feedback:

Dr. Csernus Balázs	Dr. Micsik Tamás,	Dr. Turányi Eszter,
Dr. Fónyad László,	Dr. Nagy Péter,	Dr. Zalatnai Attila.
Dr. Matolcsy András,	Dr. Pápay Judit,	

A kérdőívek kitöltése:

Az 1. sz. és a 3. sz. kérdőívek kitöltése 2011. májusában történt, az egyik utolsó előadás, illetve gyakorlat végén, a 2. sz. kérdőív kitöltésére a két szemeszter folyamán, az adott előadó utolsó előadása után került sor. Az oktató felkérte a hallgatókat arra, hogy a kérdések megválaszolásával járuljanak hozzá az oktató munka hatékonyságának fokozásához. A kitöltés névtelenül történt, és természetesen nem volt kötelező.

Az 1. sz. kérdőív kérdéseit 87-en válaszolták meg, a 153 fős évfolyam 57%-a.

A 2. sz. kérdőívet a következő 3 előadó munkájáról átlagosan a hallgatók 45%-a töltötte ki, az alábbi megoszlásban:

kód	kitöltött kérdőív darab	kitöltött kérdőív %
A előadó	52	34%
B előadó	68	44%
C előadó	87	57%

A 3. sz. kérdőív kérdéseinek megválaszolása – miután ennek kitöltése a gyakorlatokon történt – általában magasabb gyakoriságú.

Jelen felmérésben az alábbi számú kérdőív került kitöltésre:

kód	kitöltött kérdőív darab
1.sz. gyakorlatvezető	5
2.sz. gyakorlatvezető	6
3.sz. gyakorlatvezető	11
4.sz. gyakorlatvezető	13
5.sz. gyakorlatvezető	16
6.sz. gyakorlatvezető	17
7.sz. gyakorlatvezető	19

A feedback előkészítésekor történt megállapodásunk alapján az összefoglaló jelentésben nem közöljük azt, hogy az egyes oktatókról készült visszajelentések név szerint kire vonatkoznak, minden oktató egy kódszámmal vagy betűvel van jelölve. A **kód évről évre változik**. A személyes visszajelentéseket az oktatók lezárt borítékban kapják meg. E megállapodás azt a célt szolgálja, hogy az **Intézet egészének** az oktatómunkájáról adjunk nyílt visszajelentést. Javasoljuk azonban, hogy az intézeti oktatási értekezleten a közös feedback megbeszélése mellett az egyéni eredmények diszkussziójára is sor kerülhessen.

II. A VIZSGÁLAT ELMÉLETI HÁTTERE (LD. 1. SZ. MELLÉKLET)

III. A VIZSGÁLAT MÓDSZERE (LD. 2. SZ. MELLÉKLET)

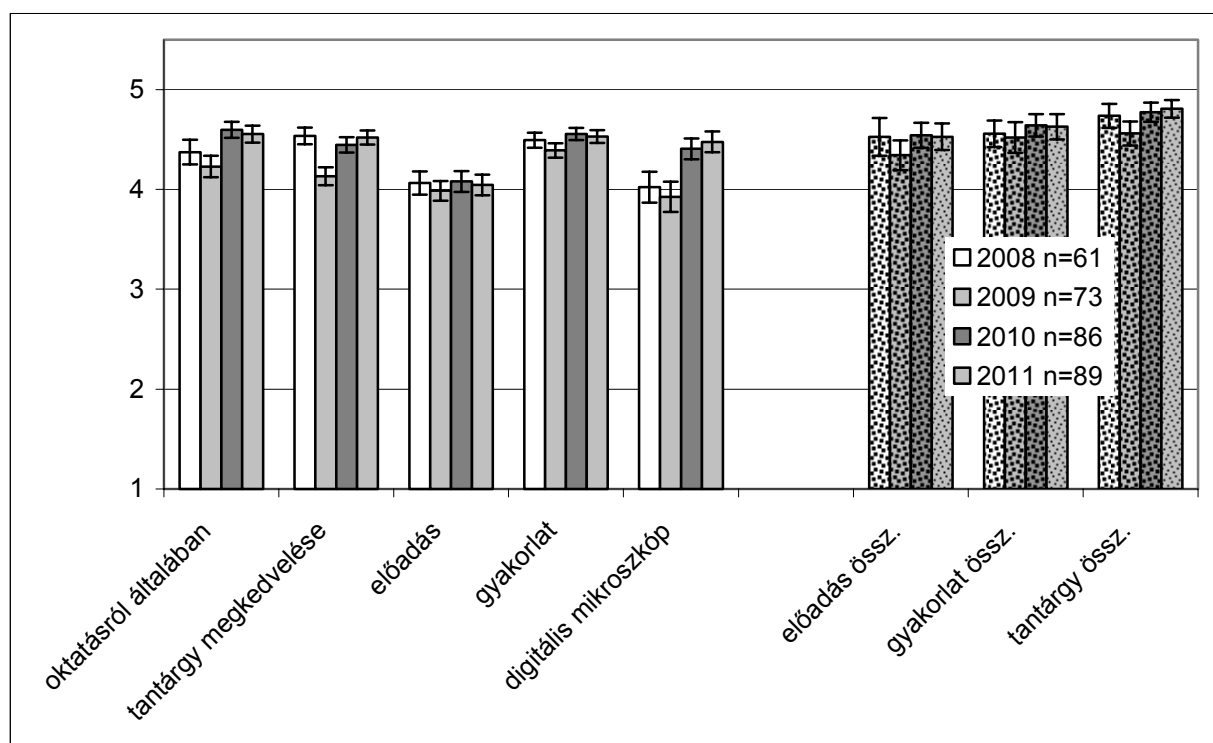
IV. AZ EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÓ ÁTTEKINTÉSE

1. ÁLTALÁNOS KÉRDŐÍV

A patológia tantárgy kurrikulumáról kapott hallgatói visszajelentés átfogó áttekintése érdekében együtt ábrázoltuk a 2008-as, 2009-es és 2010-es vizsgálat eredményeit. Az 1-3. ábrákon, a csoportosított adatokból készített grafikonokat mutatjuk be. Az 1. ábrán az alábbi faktorok szerint ábrázoltuk a hallgatói véleményeket:

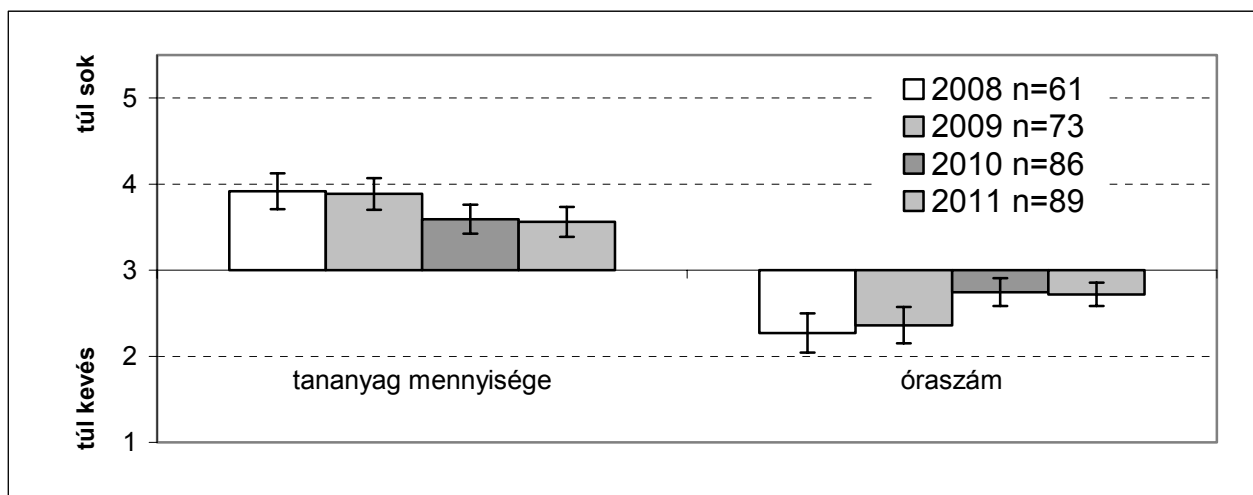
1. Az oktatásról általában: 1, 2, 3. kérdések
2. A tantárgy megkedvelése: 12, 13, 20, 30, 31. kérdések
3. Előadások: 15, 16, 17, 18, 19. kérdések
4. Gyakorlatok: 22, 23, 24, 27, 28, 29. kérdések
5. Digitális mikroszkópról: 8, 25, 26. kérdések

Az ábra jobb oldalán sötét színnel az u.n. összefoglaló kérdések megoszlását is ábrázoltuk: előadások összességében: 21. kérdés, gyakorlatok összességében: 32. kérdés, mindent összevetve, összességében a tantárgy oktatása: 33. kérdés.

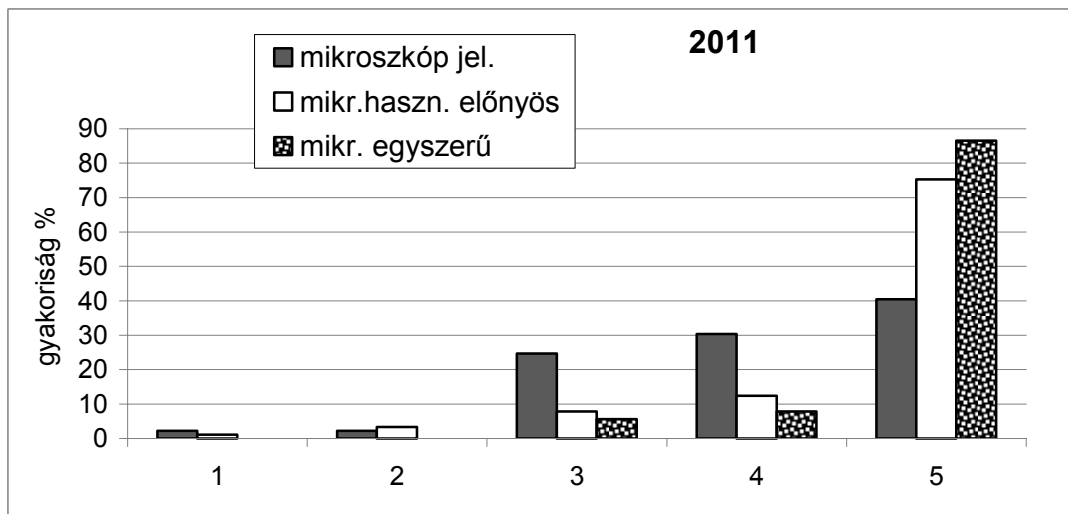
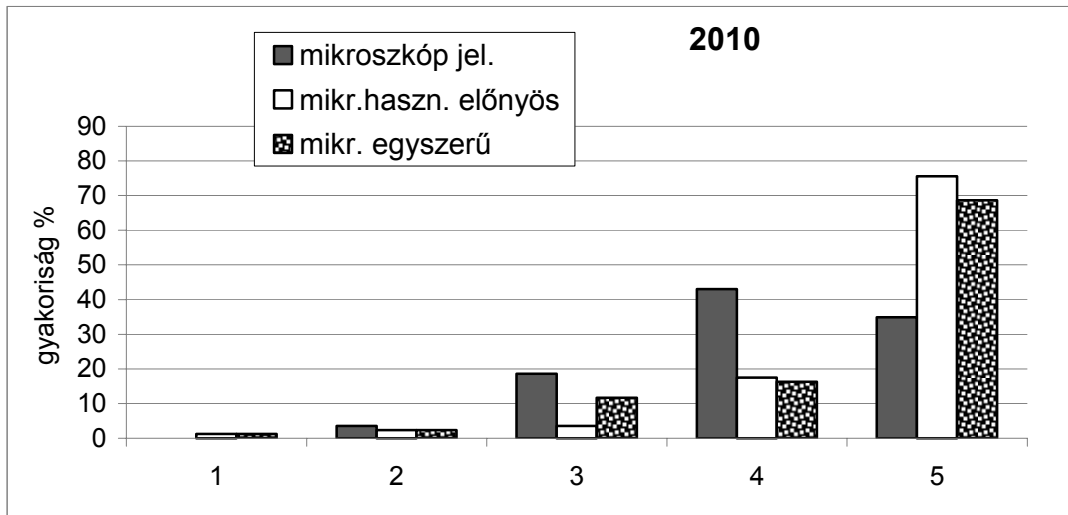
1. ábra: Összefoglaló áttekintés a patológia tárgy oktatásáról

A kérdőívnek a tananyag mennyiségére (az orvosképzésben elfoglalt helyéhez képest), illetve a tananyaghoz képest az oktatásra szánt óraszám mennyiségére vonatkozó (4. és 5.) kérdéseire adott válaszok átlagait külön ábráztuk (2. ábra), mivel itt - eltérően a kérdőív többi kérdésétől - a skála közepe (3) felelt meg az optimális értéknek.

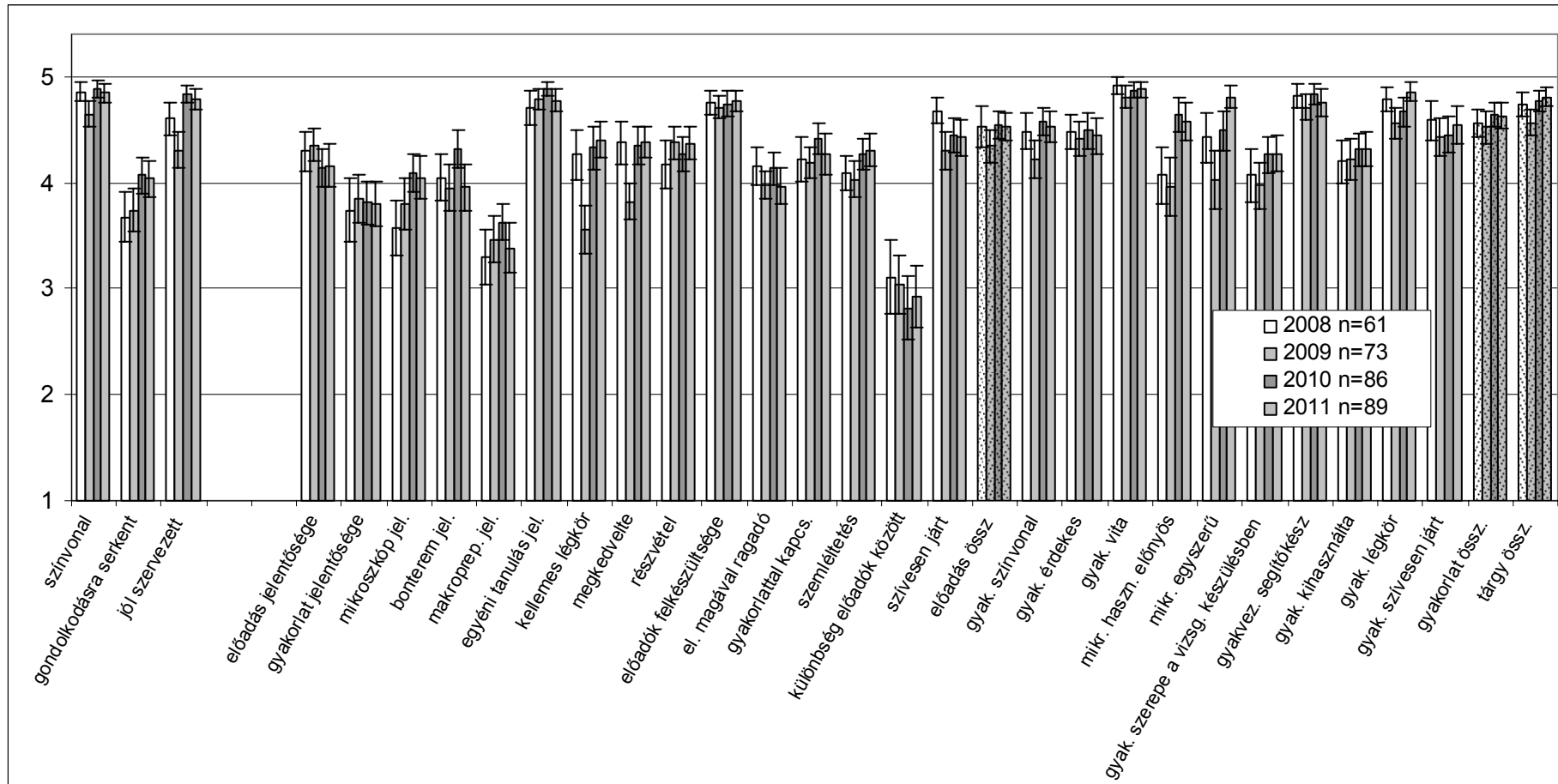
2. ábra: Hallgatói vélemények a tananyag mennyiségéről és az oktatásra szánt óraszámról.

A 3/a és 3/b ábrán a digitális mikroszkópos oktatásra vonatkozó kérdések válasz-megoszlását ábrázoltuk (a digitális mikroszkóp jelentősége a tananyag mélyebb megértésében, a hagyományossal szembeni előnyös volta, valamint kezelésének egyszerűsége, - 8, 25, 26. kérd.), mivel a hallgatói vélemények e kérdésekben jelentősen szórtak (ld. 4. ábra).

3/a és 3/b. ábra: A digitális mikroszkópra vonatkozó kérdések válasz-megoszlása az ötfokú skálán 2010-ben és 2011-ben.

ÁLTALÁNOS KÉRDŐÍV

4. ábra: Az általános kérdőív összes (kivéve a 4. és 5., ld. 2. ábra) kérdésére adott hallgatói értékelés (átlag, konfidencia intervallum). Pöttyözéssel emeltük ki az u.n. összefoglaló kérdéseket.

2. ELŐADÓI KÉRDŐÍV

A következő ábrákon a patológia tantárgy előadóinak az elmúlt 3 tanévben végzett munkájáról kapott hallgatói visszajelentéseket mutatjuk be. A csoportosított adatok feldolgozása az alábbi dimenziók mentén történt:

1. Előadói készség, didaktikusság

- 6. beszéde jól érthető / nehezen érthető
- 7. a fontos tényeket kiemelő / a részletekben elvesző
- 8. a szemléltetés kiváló / gyenge
- 11. könnyen jegyzetelhető / nehezen jegyzetelhető
- 18. a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése kiváló / gyenge

2. Szervezettség

- 2. logikus / összefüggéstelen
- 12. lényegre törő / mellébeszél
- 14. összeszedett / rendszertelen
- 15. sok információt közölt / kevés információt közölt
- 17. világos / zavaros, kusza

3. Kreativitás

- 3. problémafelvető / tényközlő
- 4. széles látókörű / szűk látókörű
- 5. új, naprakész ismereteket közölt / elavult
- 9. gondolkodtató / szájbarágó
- 10. nem tankönyv-ízű / tankönyv-ízű

4. Dinamizmus

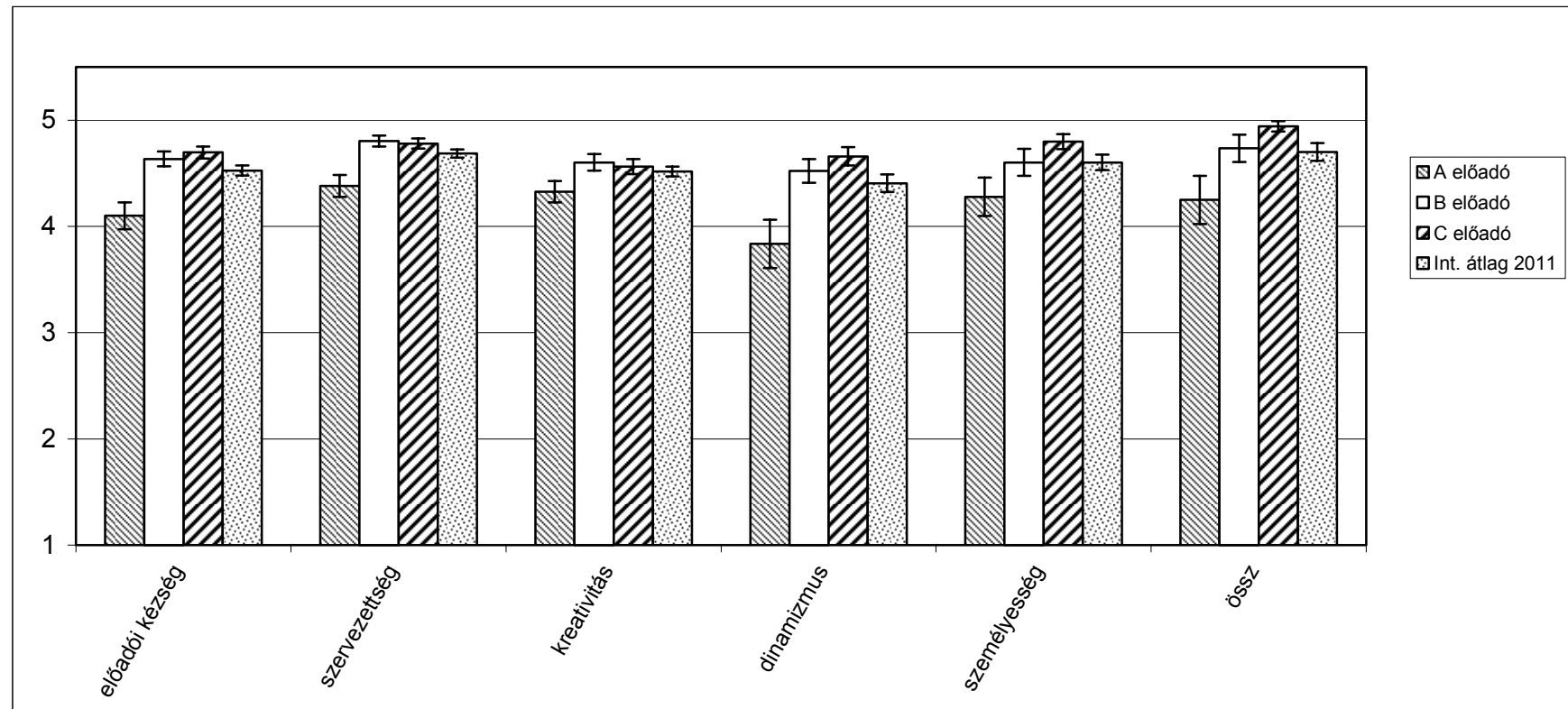
- 13. magával ragadó / unalmas
- 16. színes, változatos / egyhangú

5. Személyesség

- 19. vizsgára felkészülésben segít / nem használható
- 20. szívesen jártam előadásra / nem jártam szívesen

Az 5. ábrán a patológia tantárgy előadóiról kapott vélemények csoportosított adatait mutatjuk be. Az előadók személyét A-I-ig terjedő betű-kóddal jelöltük. Az ábrán az előadói magatartás 5 dimenziója, valamint a záró-kérdés (összességében hogyan osztályozza az előadót?) átlageredményeit, valamint az intézeti átlagokat ábrázoltuk. A 6-23. ábrákon az egyes előadók részletes, valamint faktorokra bontott hallgatói véleményezése látható 2008-ban, 2009-ben és 2010-ben, a 2010-es intézeti átlagokkal együtt.

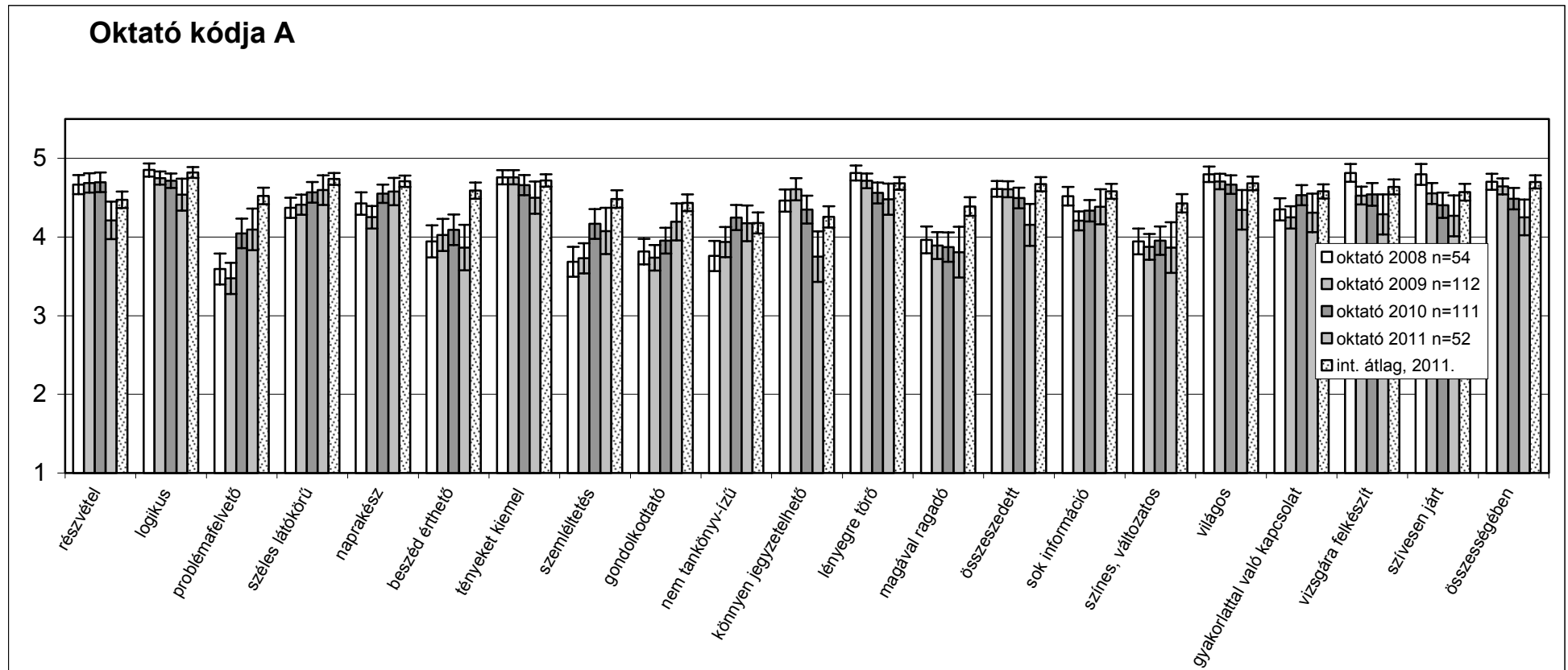
ELŐADÓI KÉRDŐÍV - ÖSSZESÍTÉS

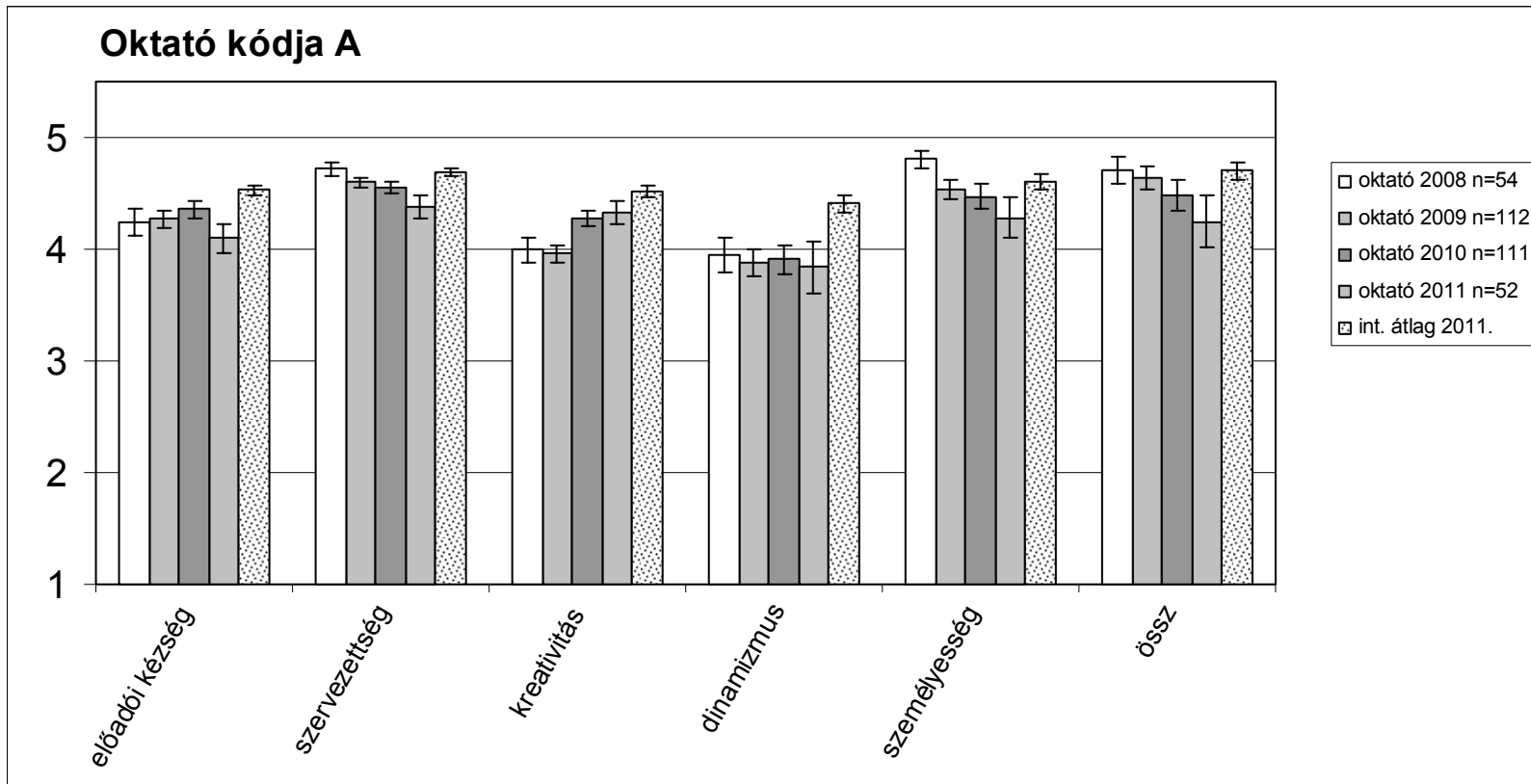
5. ábra: A patológia tantárgy előadóinak összesített hallgatói véleményezése

ELŐADÓI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK

"A" előadó

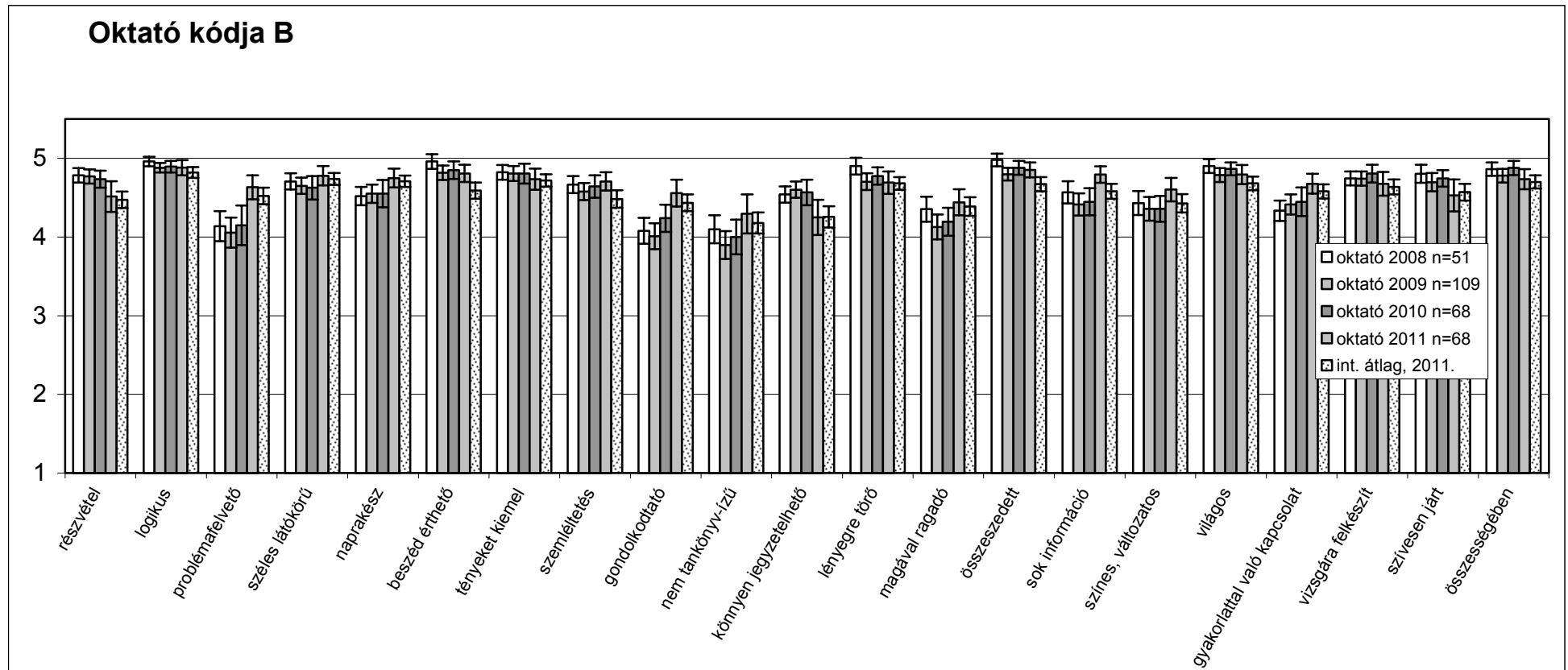
6. ábra: A patológia tantárgy "A" kódjelű előadójának részletes véleményezése.

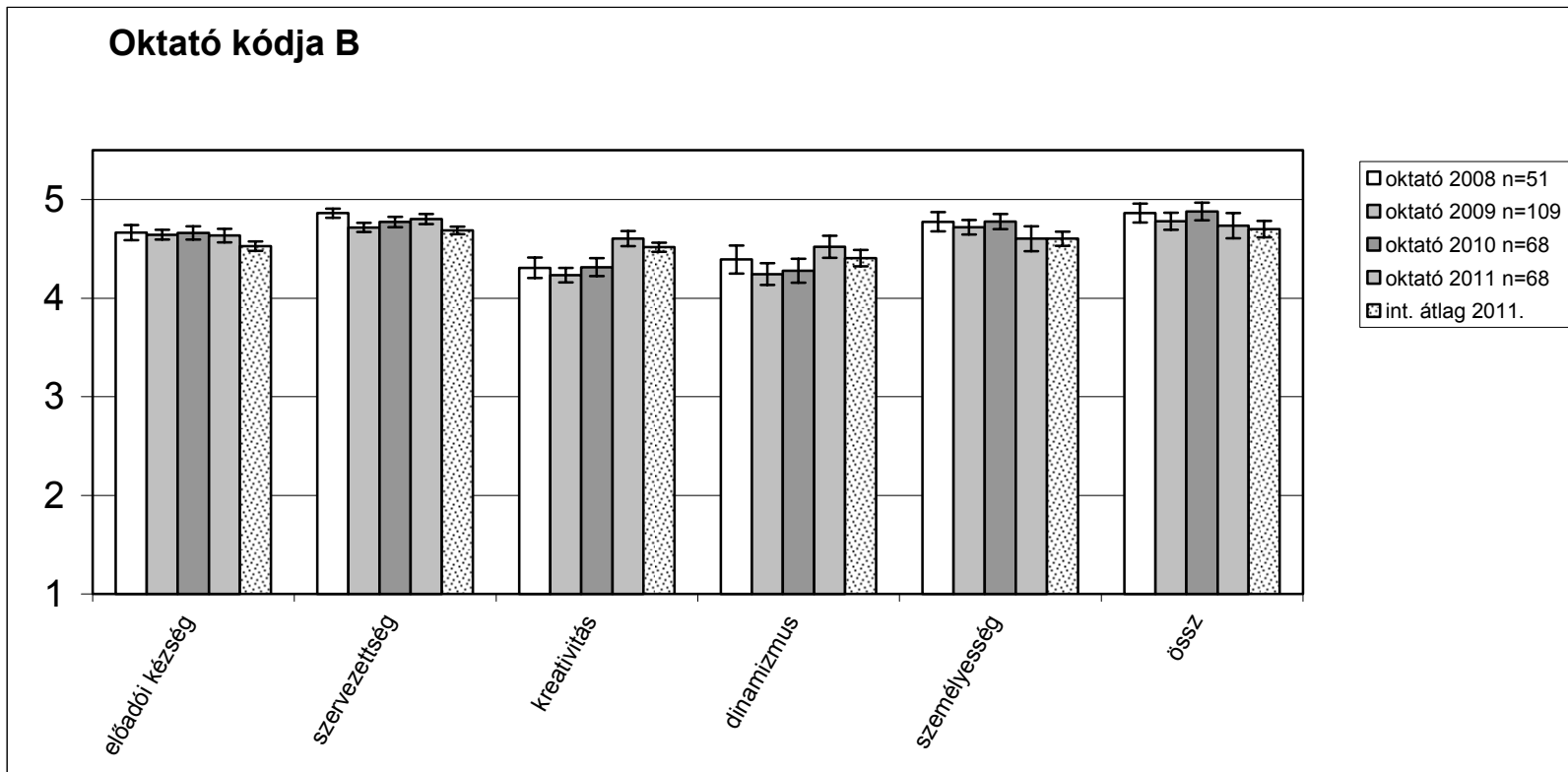
7. ábra: Az "A" kódjelű előadó munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

ELŐADÓI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK

"B" előadó

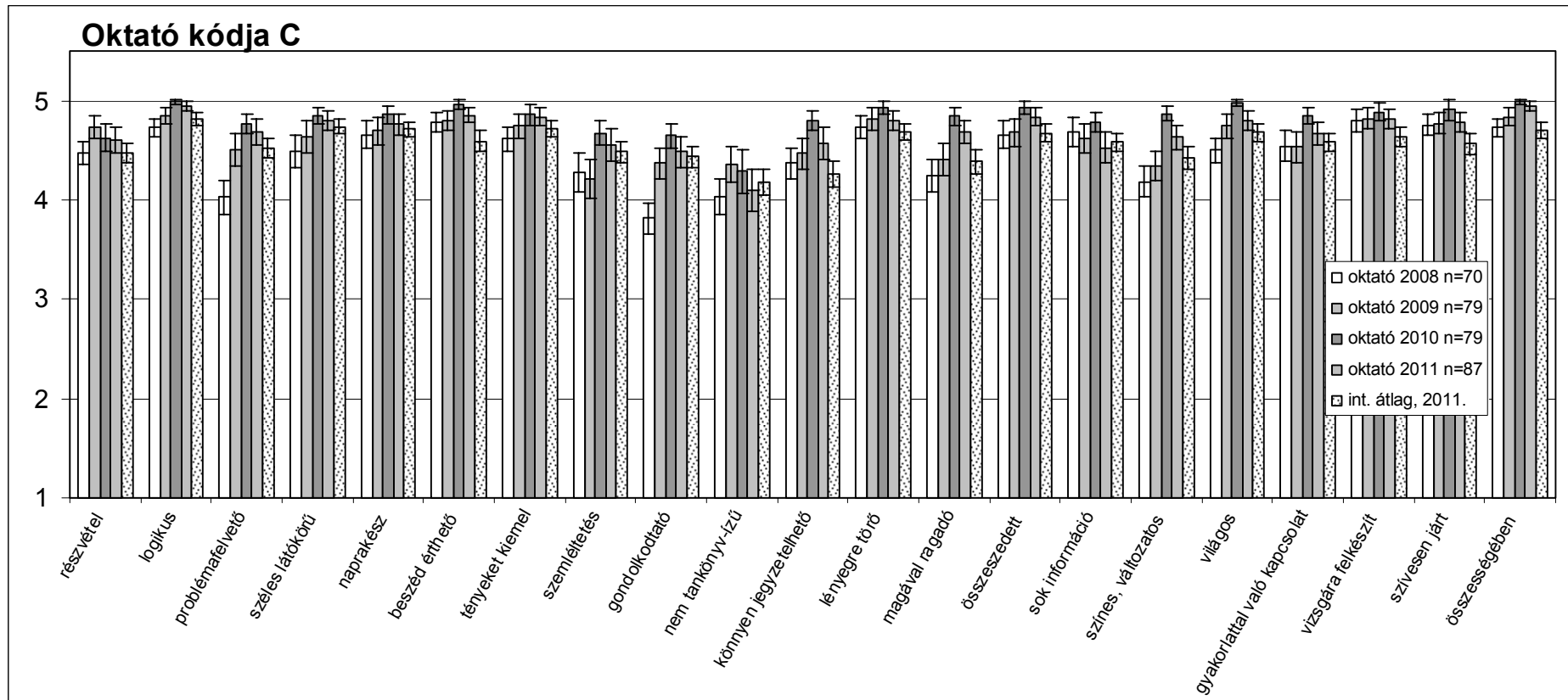
8. ábra: A patológia tantárgy "B" kódjelű előadójának részletes véleményezése.

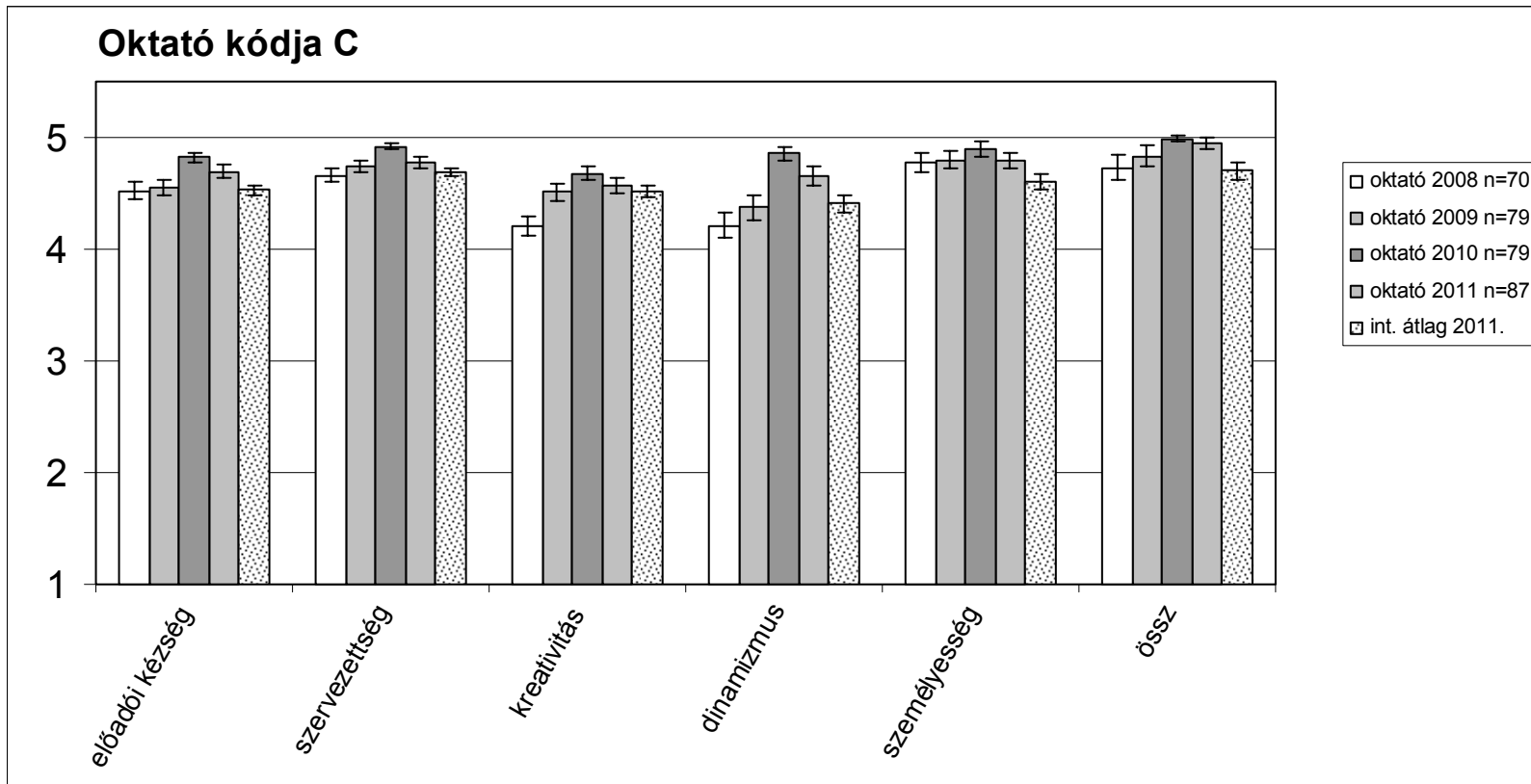
9. ábra: A "B" kódjelű előadó munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

ELŐADÓI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK

"C" előadó

10. ábra: A patológia tantárgy "C" kódjelű előadójának részletes véleményezése.

11. ábra: A "C" kódjelű előadó munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

3. GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV

A következőkben a patológia tantárgy gyakorlatvezetőinek az elmúlt 3 tanévben végzett munkájáról kapott hallgatói visszajelentéseket mutatjuk be. A csoportosított adatok feldolgozása az alábbi dimenziók mentén történt:

1. Előadói készség, didaktikusság

1. magyarázata logikus / összefüggéstelen
3. a kérdésekre releváns választ ad / kitér a kérdések elől
4. a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése kiváló / gyenge
8. élvezi a tanítást / unja saját beszédét
22. szakmai színvonala kiváló / szakmai színvonala gyenge
26. ura a tananyagnak / rendszeresen felkészületlen

2. Kreativitás

9. gondolkodtató / tankönyv-ízű
13. képzeletgazdag / fantáziaszegény
17. oldott, rugalmas / gátolt, szertartásos
23. széles látókörű / szűklátókörű
24. szemléltetése változatos / egyhangú
25. újat kereső vállalkozó / maradi

3. Dinamizmus

7. célratörő / csapongó
10. határozott, magabiztos / erélytelen, bizonytalan
16. magával ragadó / unalmas

4. Szervezettség

5. alapos, lelkiismeretes / felületes, nemtörődöm
14. kiegyensúlyozott / labilis
15. okfejtése könnyen megérthető / nehezen követhető
20. rendszeres, logikus / szétszórt

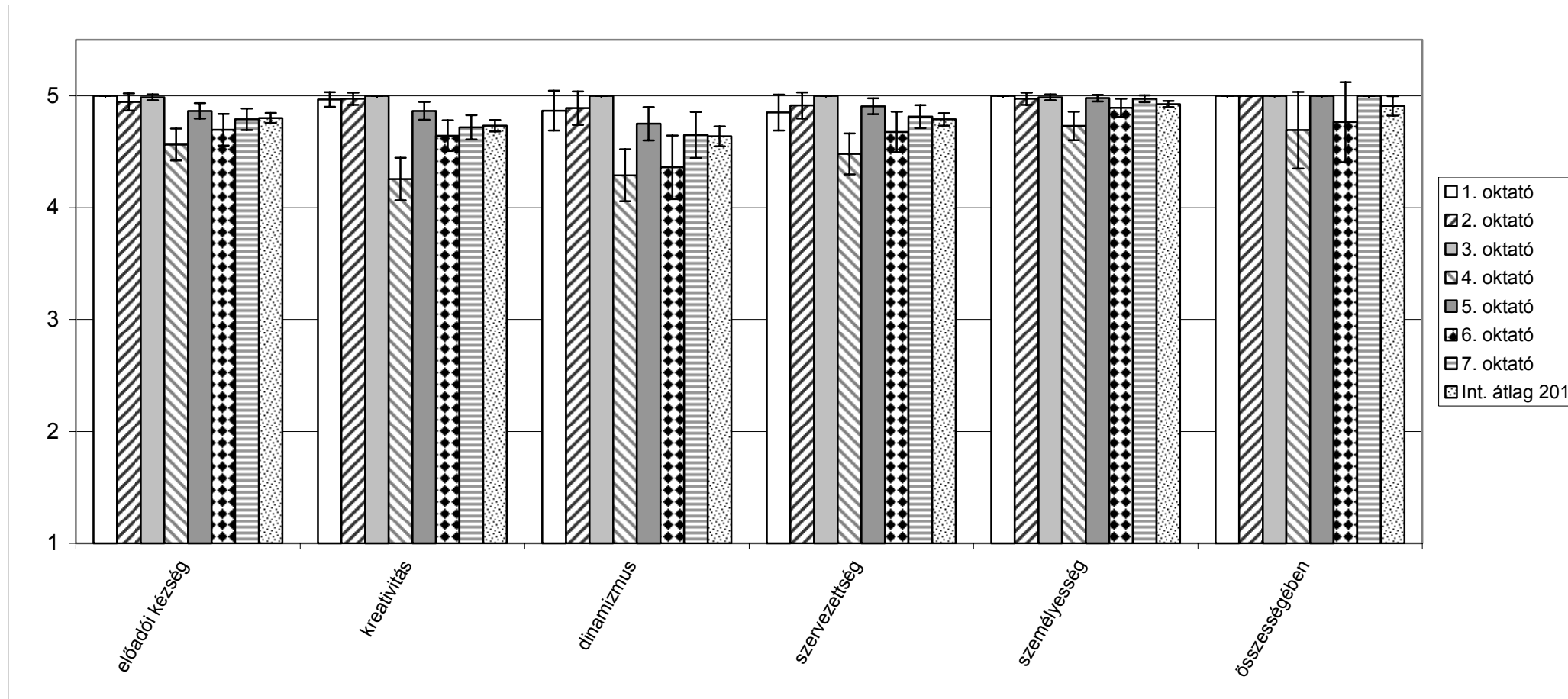
5. Személyesség

2. a gyakorlatok légköre oldott / merev
6. barátságos / barátságtalan, kimért
11. igazságos / részrehajló
12. kedves, megértő / durva, megszegyenítő
21. segítőkész / érdektelen, letörő
27. orvosi magatartása példaértékű, követendő / nem választanám példaképemnek

A 24. ábrán mutatjuk be a patológia tantárgy 6 gyakorlatvezetőjéről kapott vélemények csoportosított adatait: az oktatói magatartás 5 faktorát, a záró-kérdést (összességében hogyan osztályozza gyakorlatvezetőjét?) valamint az intézeti átlagokat. A gyakorlatvezetők személyét számokkal kódoltuk.

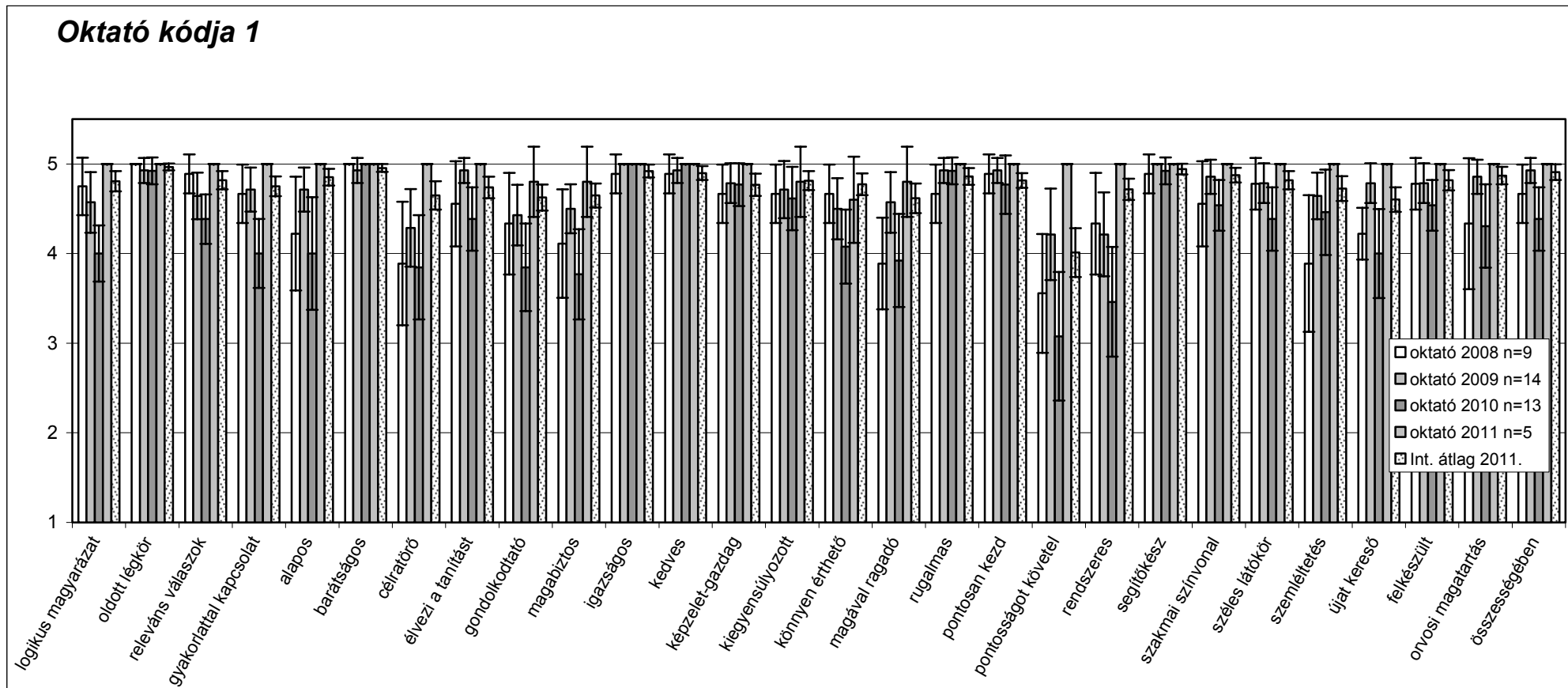
A 25-36. ábrákon az egyes gyakorlatvezetők részletes, valamint faktorokra bontott hallgatói véleményezése látható 2008-ban, 2009-ben és 2010-ben, a 2010-es intézeti átlagokkal együtt.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - ÖSSZESÍTÉS

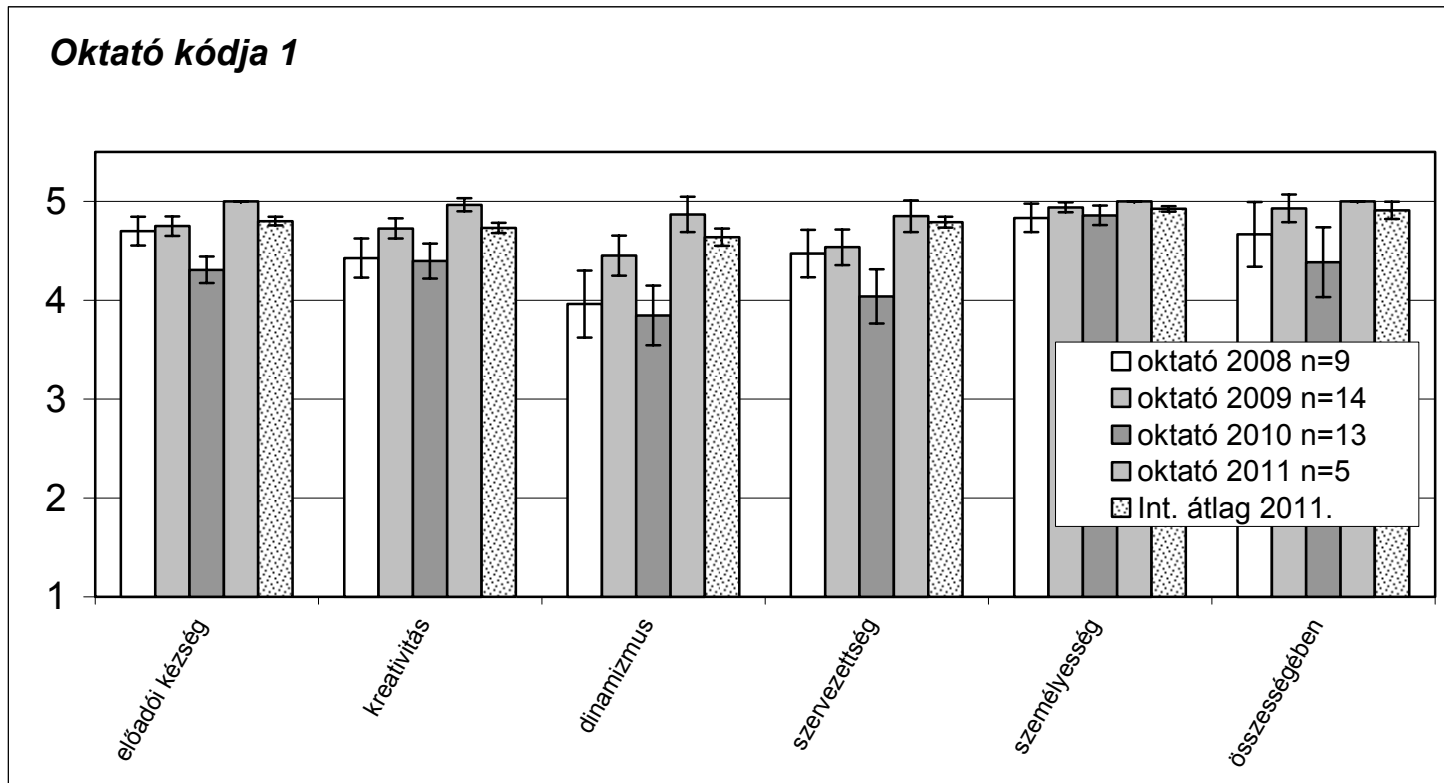
12. ábra: A patológia tantárgy gyakorlatvezetőinek összesített hallgatói véleményezése. Az egyes oktatók személyét szám-kóddal jelöltük.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

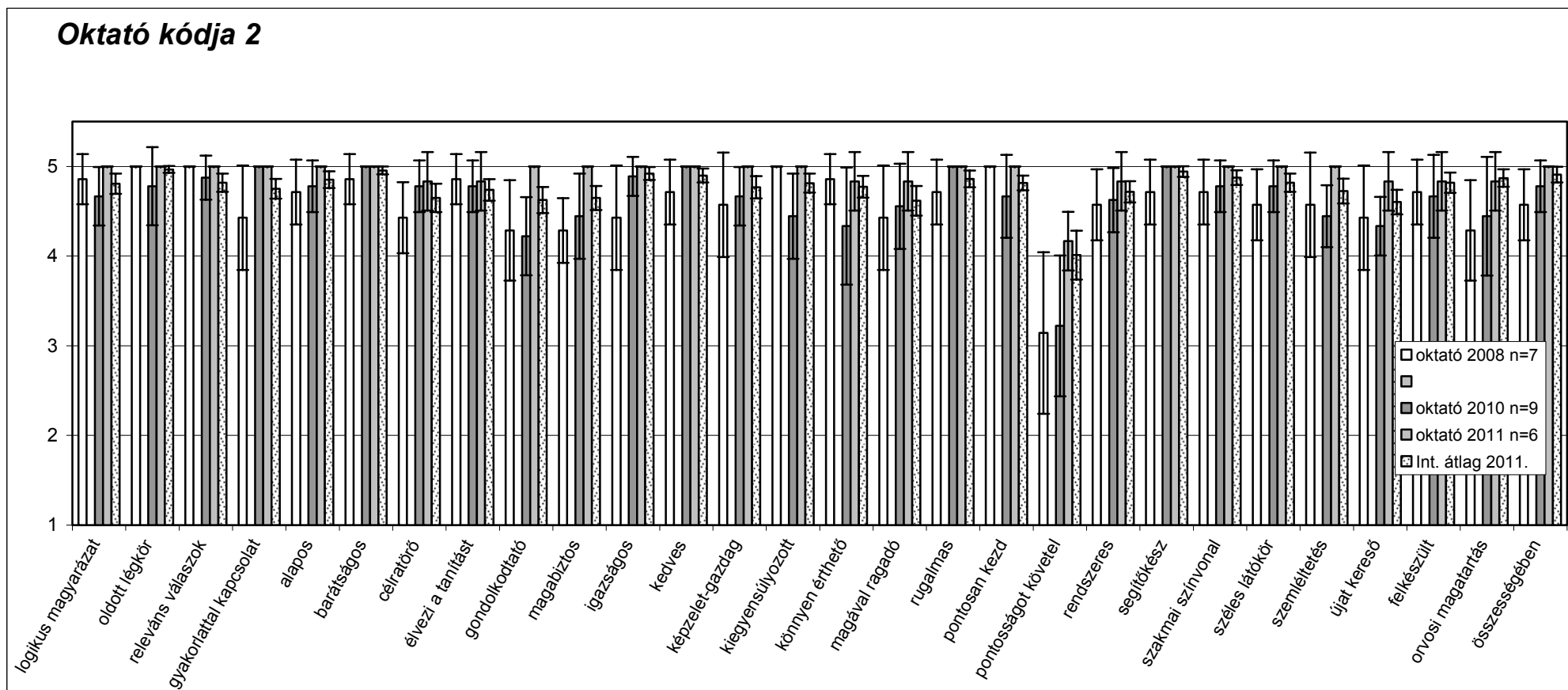
13. ábra: A patológia tantárgy "1." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

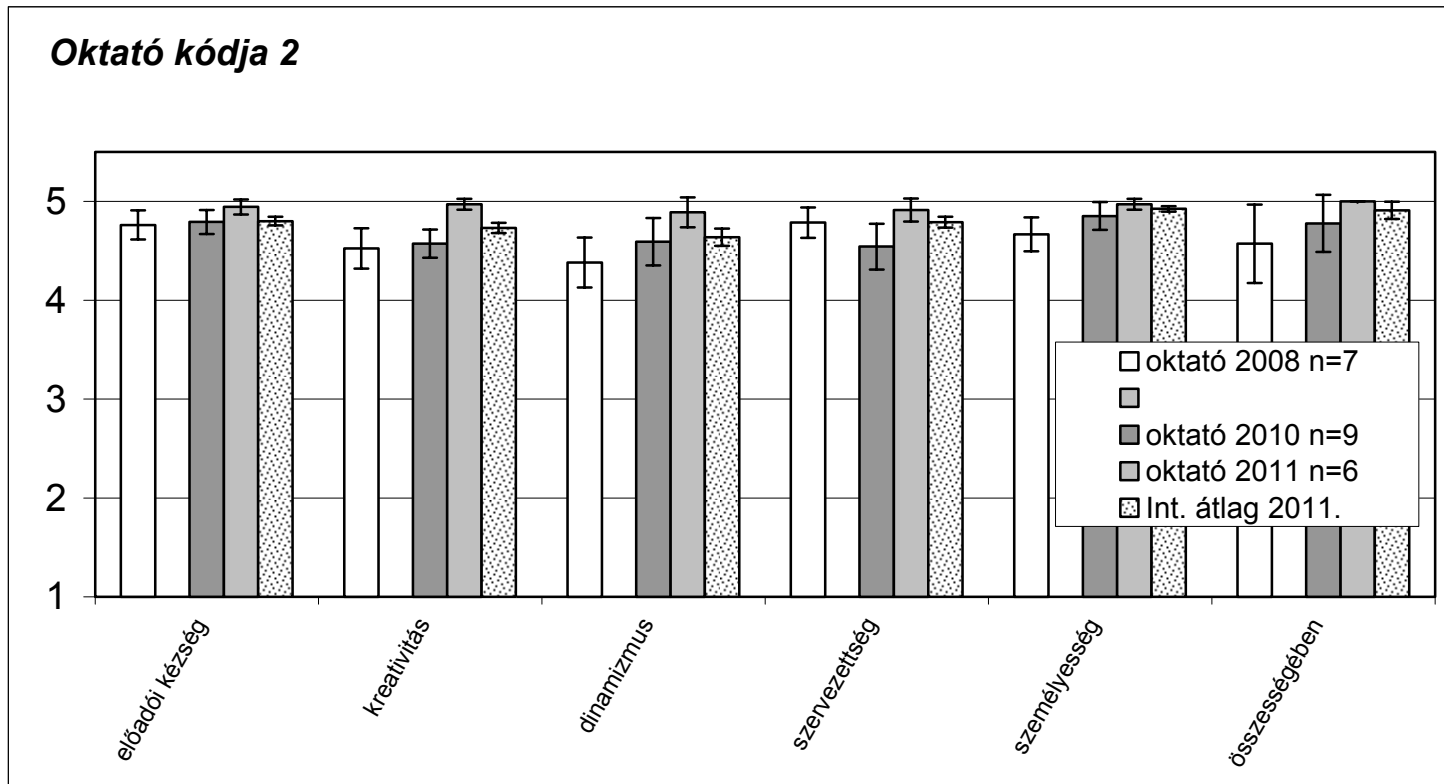
14. ábra: Az "1." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

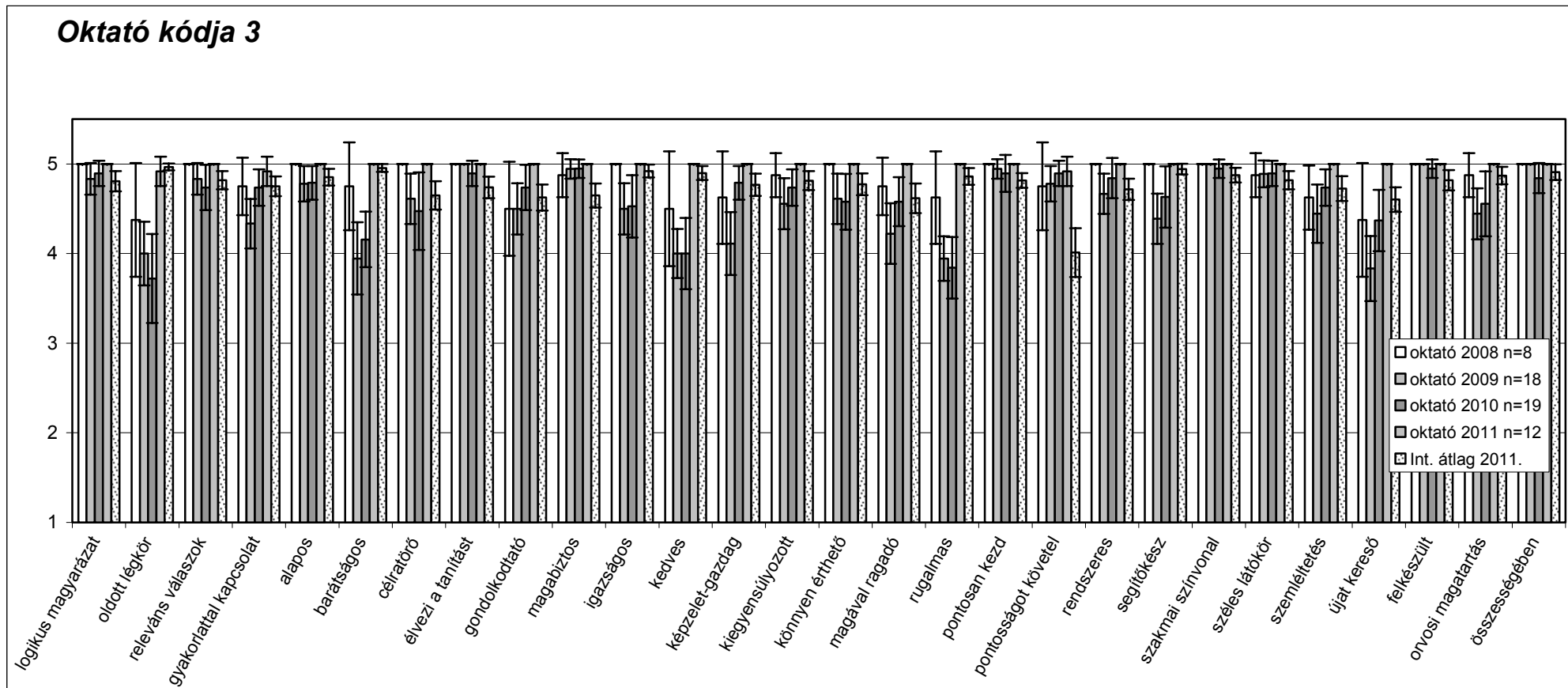
15. ábra: A patológia tantárgy "2." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

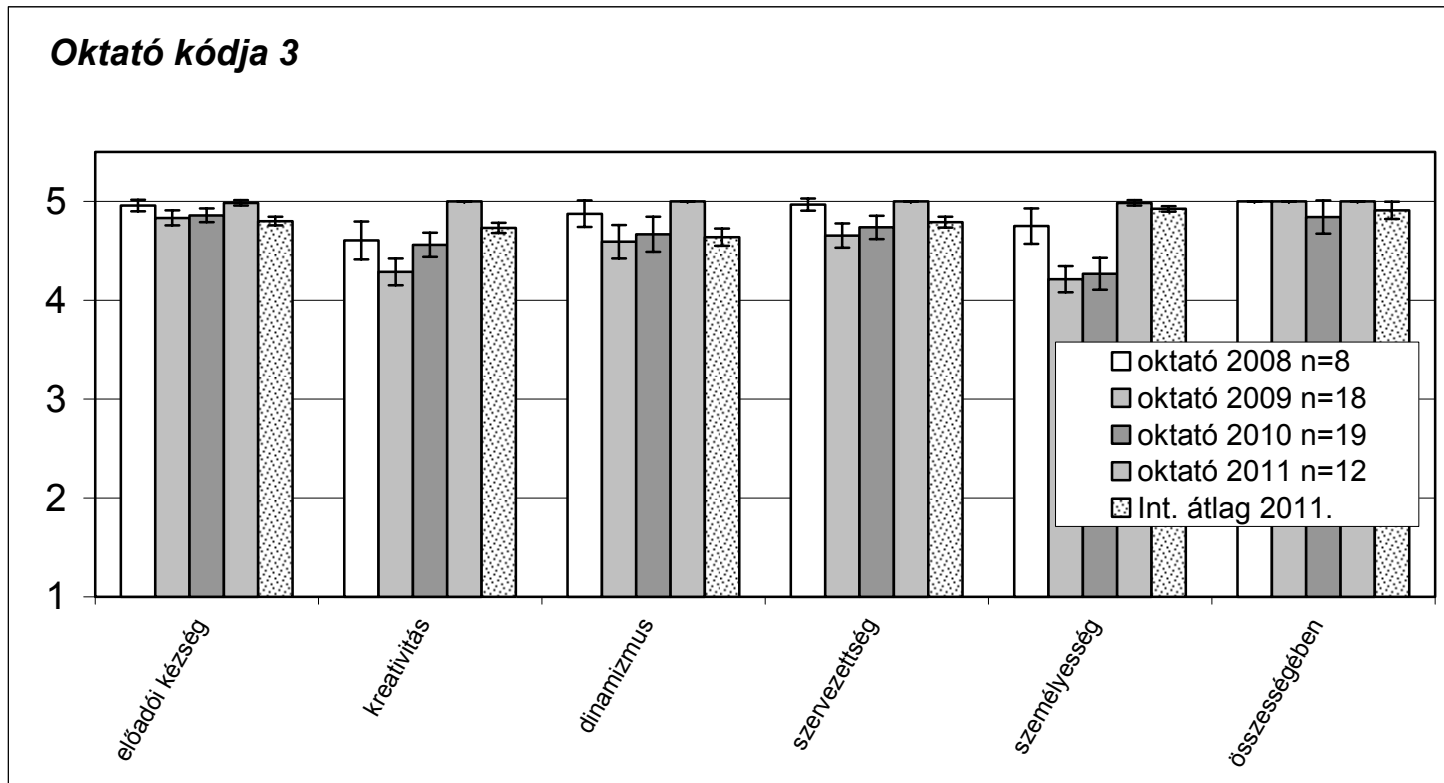
16. ábra: A "2." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

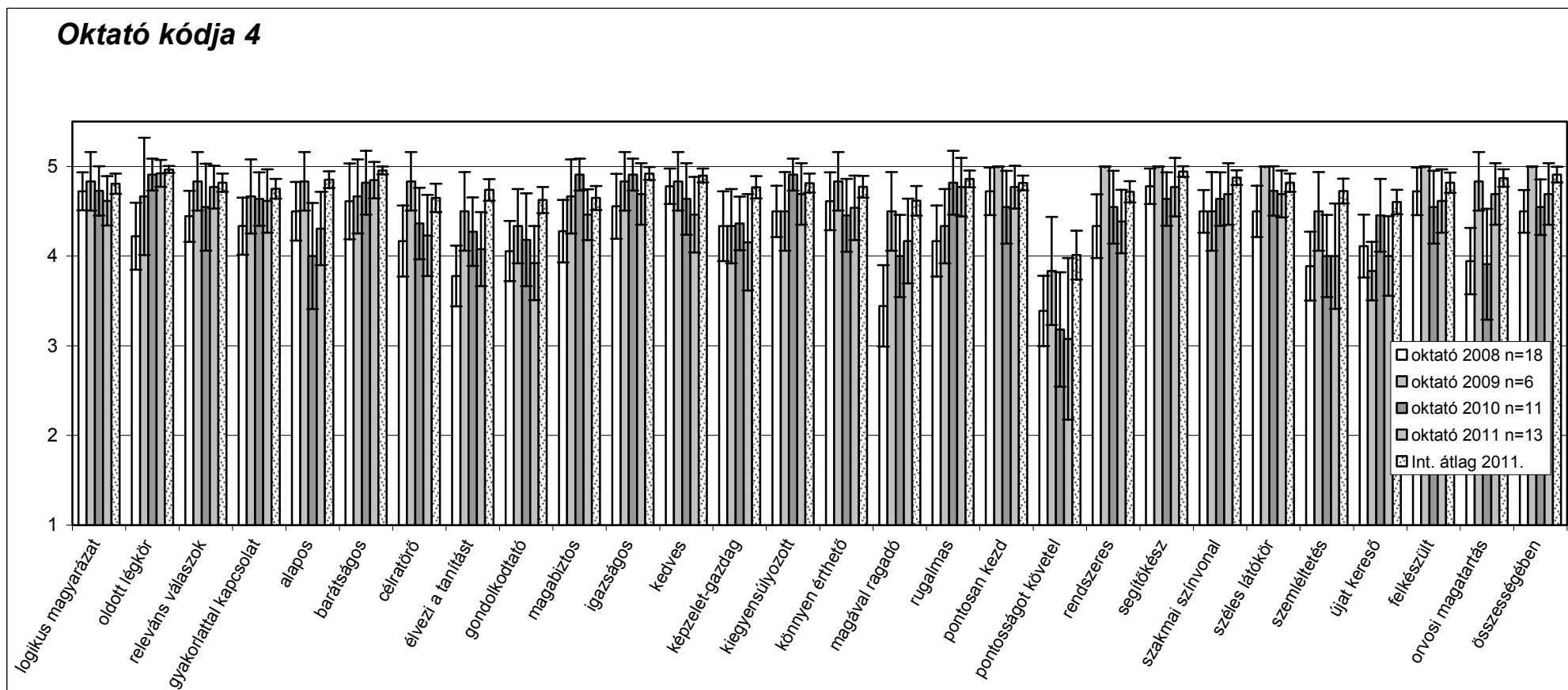
17. ábra: A patológia tantárgy "3." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

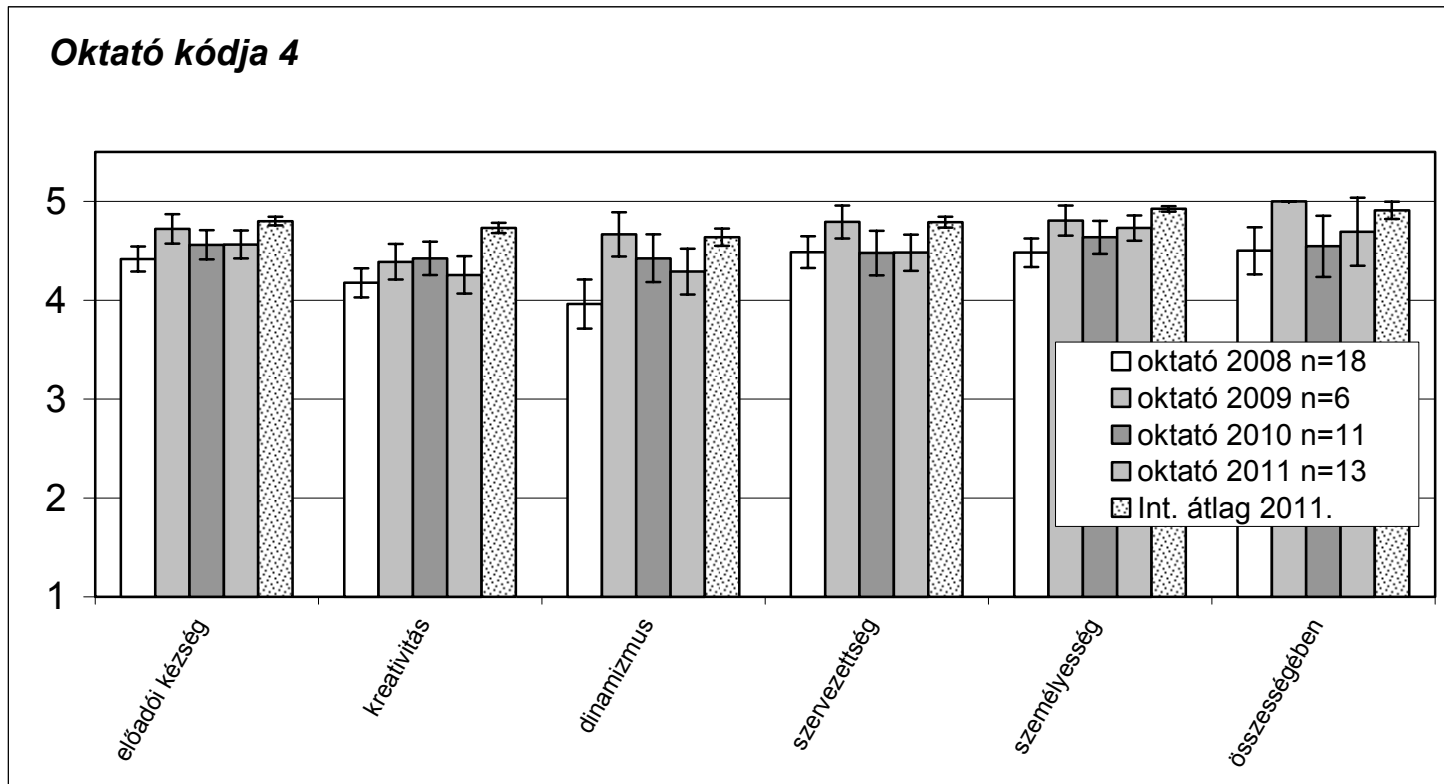
18. ábra: A "3." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

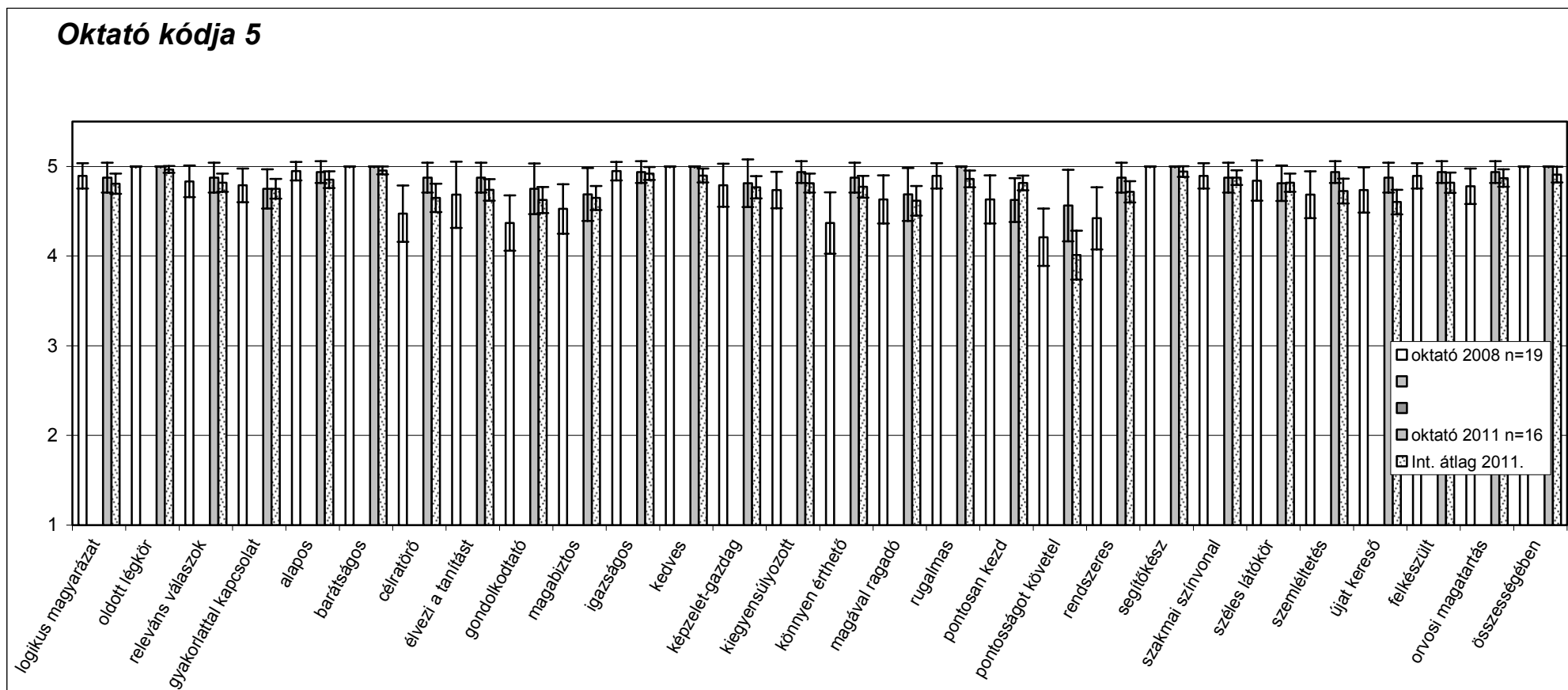
19. ábra: A patológia tantárgy "4." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

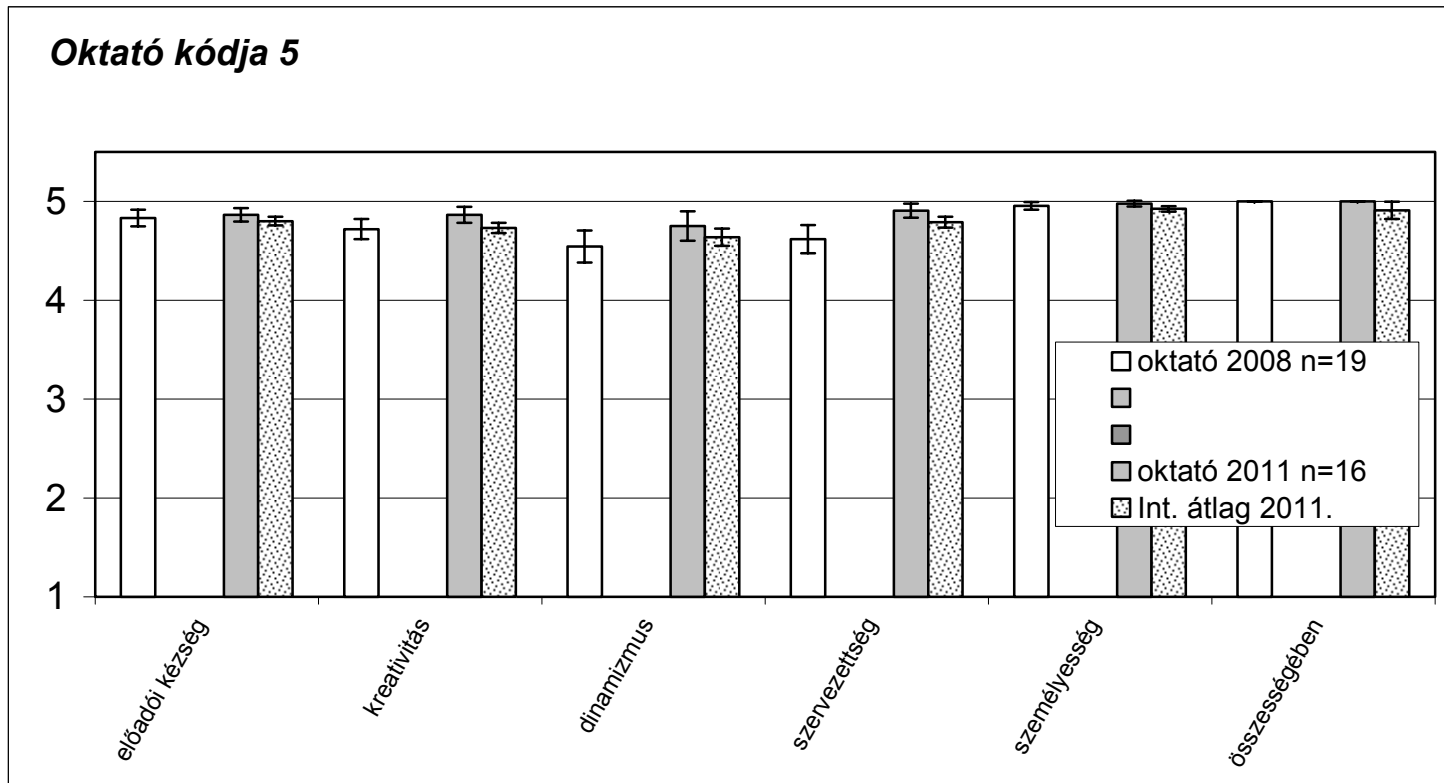
20. ábra: A "4." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

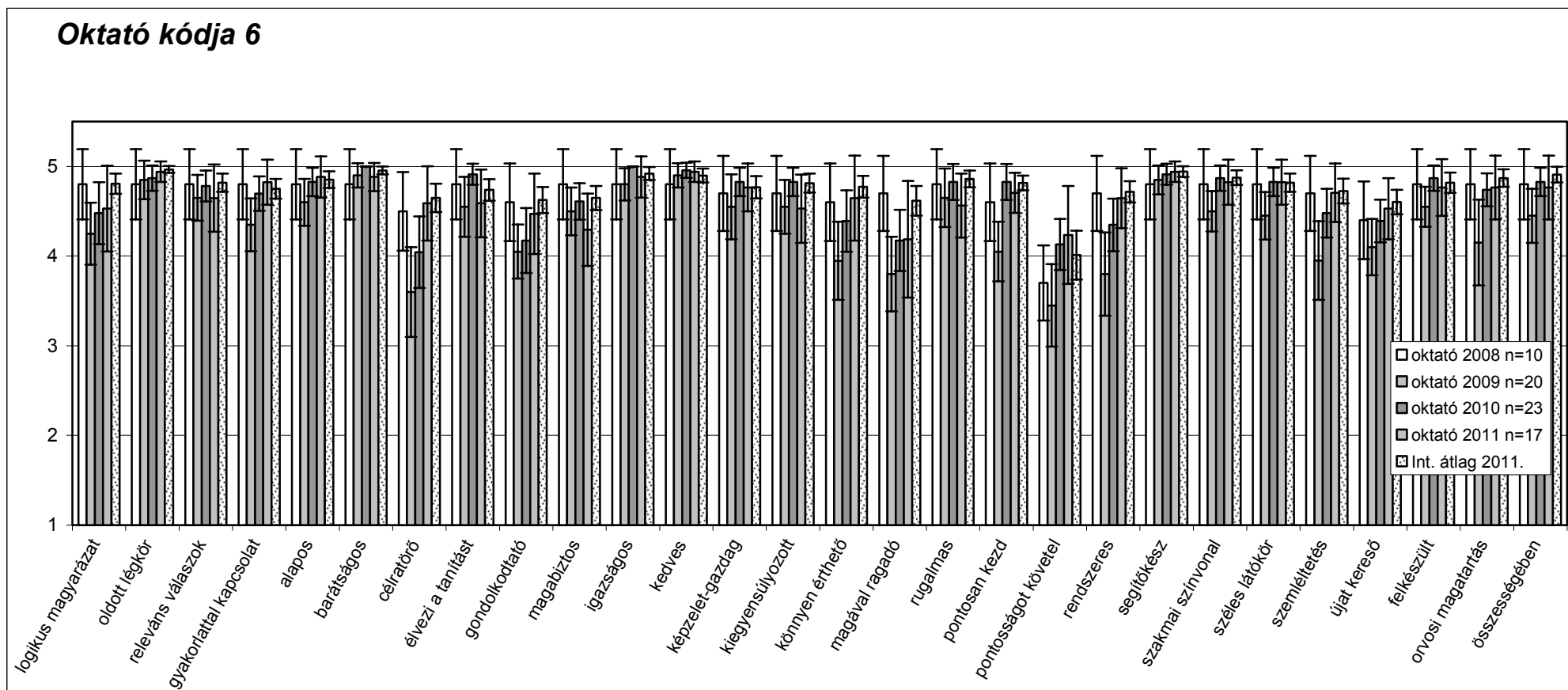
21. ábra: A patológia tantárgy "5." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

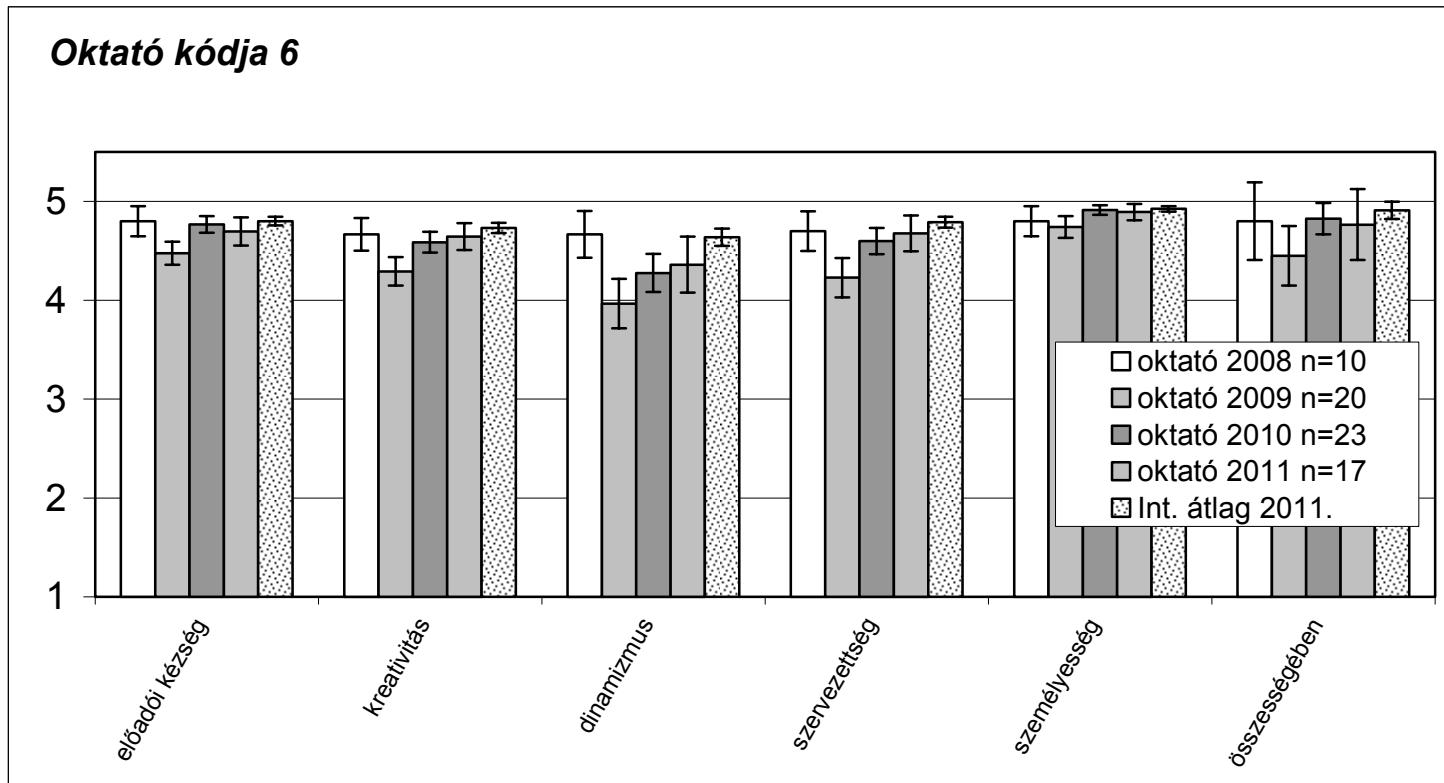
22. ábra: Az "5." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

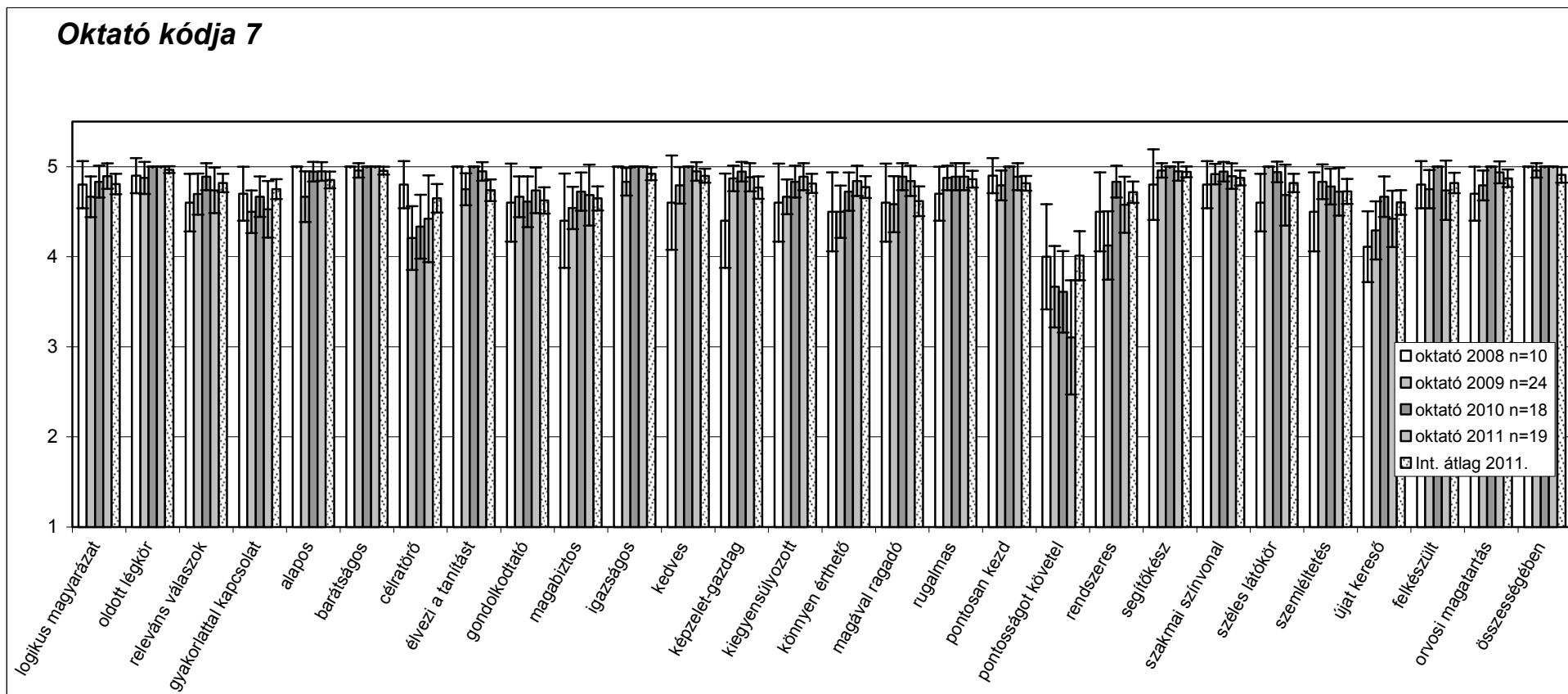
23. ábra: A patológia tantárgy "6." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

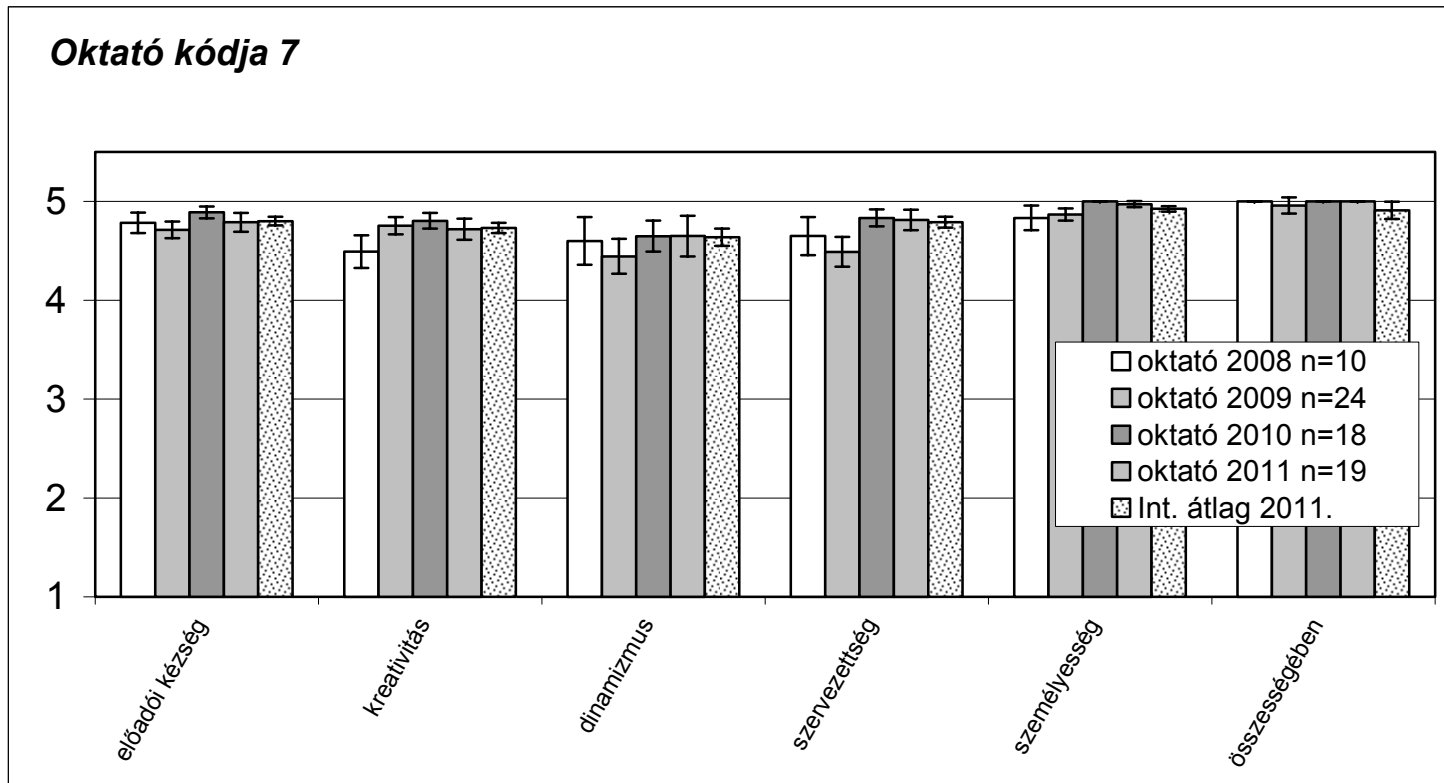
24. ábra: A "6." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

25. ábra: A patológia tantárgy "7." kódjelű gyakorlatvezetőjének részletes véleményezése

GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV - EGYÉNI EREDMÉNYEK:

26. ábra: A "7." kódjelű gyakorlatvezető munkájának véleményezése 5 dimenzió mentén.

V. ÖSSZEGZÉS

Az elmúlt négy tanévben végzett követéses vizsgálatból egyértelműen levonható következtetés, hogy a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar hallgatóinak véleménye szerint az I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet oktató munkája – mind az oktatásra, mind az egyéni oktató munkára vonatkozóan – kiemelkedően magas színvonalú volt¹.

1) Általános kérdőív:

a) csoportosított adatok elemzése:

A patológia kurrikulumaival és oktatásával foglalkozó kérdőív csoportosított válaszainak elemzése azt mutatja, hogy a hallgatók 2011-ben is magasan, - az ötfokú skálán a 4,5-ös érték fölött - értékelték a patológia tantárgy oktatását mindegyik kérdéscsoportban (ld. 1. ábra). Kiemelkedően magas, és szinte azonos az előző évvel a tárgy összminősítése (4,81), az oktatás „általában” (4,55), az előadások összességében (4,53) és a gyakorlatok összességében (4,62). A digitális mikroszkóp jelentőségének értékelése az utóbbi két tanévben emelkedett szignifikánsan (4,47).

b) tételenkénti eredmények:

A tananyag mennyiségére, illetve az oktatásra szánt óraszámra vonatkozó (4., és 5.) kérdésekre adott válaszok szinte megegyeznek az előző évi felméréssel, és azt tükrözik, hogy a hallgatók a tananyag mennyiségét kevésbé találták túlzónak, és az oktatásra szánt óraszámot kevésbé nem elegendőnek. (ld. 2. ábra).

A digitális mikroszkópos oktatáshoz a hallgatók pozitív viszonyulása még egyértelműbb (ld. 3/a és 3/b ábra).

A 4. ábrán részleteiben tekinthető át, hogy a hallgatói vélemények szinte homogének, általában nem különböznek a 4 év eredményei. és a válaszok átlagai zömmel a 4-es 5-ös érték közé esnek.

A legmagasabban értékelt kérdések többsége évről évre azonosnak bizonyul: 2011-ben a patológia oktatás színvonala (4,84), az előadók felkészültsége (4,76), a gyakorlatvezetők hajlandósága a hallgatói vélemények, kérések meghallgatására (4,87), a gyakorlatvezetők segítőkészsége (4,75) és a gyakorlatok légköre (4,85)-es átlagértékeket kapott. 2010-ben és 2011-ben - a korábbi két évhez viszonyítva - szignifikánsan emelkedett az oktatás szervezettségének minősítése (4,78), az önálló gondolkodásra való serkentés (4,03) és a digitális mikroszkóp használatának előnyös volta (4,57).

A különféle oktatási platformok közül a hallgatók – ismét mind a négy tanévben egybehangzóan - az előadásokat (4,16) részesítik előnyben szemben a bonctermi

¹ A skála pozitív széle sok esetben beleesik a konfidencia-tartományba.

gyakorlatokkal (3,95), a szövettani gyakorlatokkal (3,79) vagy a makro-preparátumokkal (3,38). Szembetűnő e kérdéssorban (6-11. kérdések), hogy a tananyag mélyebb megértéséhez az egyéni tanulást tartják a legjelentősebbnek (4,78).

A legalacsonyabban értékelt kérdések: a bonctermi gyakorlatok jelentősége (3,95), a szövettani gyakorlatok jelentősége ((3,79), a makro-preparátumok szerepe a tananyag mélyebb megértésében (3,38), valamint a különböző előadók által tartott előadások színvonalának eltérő volta (2,92). Hangsúlyozzuk azonban, hogy a legalacsonyabban minősített tételek is – egy kivétellel - a skála pozitív oldalán helyezkednek el, és csak az Intézet oktatói kollektívája ítélni meg, hogy mennyire fontos ezekkel a kérdésekkel foglalkozni.

2) A tantárgy előadói:

a) Összesített eredmények (3 előadó átlaga):

Az „Előadói kérdőív” eredményei - jelentős mértékben egybehangzóan a tantárgyi általános kérdőívvel - az előadók munkájának magas színvonaláról tanúskodnak. (5.ábra). A záró-kérdés (összességében hogyan osztályozná az előadót?) átlaga 4,70. A csoportosított adatok közül – szintén a korábbi évekhez hasonlóan - legmagasabb a szervezettség (4,68) és a személyesség (4,60) dimenziója, ezt követi az előadói készségek (4,52), majd a kreativitás dimenziója (4,51), végül a dinamizmus dimenziója (4,40).

A részletes adatok áttekintésével kitűnik, hogy a hallgatók a legmagasabbra értékelték a következőket: az előadások logikus volta (4,82), az előadások naprakész információt közöltek (4,71), a fontos tényeket kiemelték (4,71), lényegre törőek (4,68), világosak (4,68), sok információt közöltek (4,58), a klinikai gyakorlattal kiemelték a kapcsolatot (4,57), az előadók széles látókörűek (4,74), kiemelik a fontos tényeket (4,71), összeszedettek (4,67), beszédük jól érthető (4,58). Örvendetes, hogy a 2010-ben legalacsonyabban minősített tételek 2011-ben lényegesen javultak: az előadások problémafelvető volta (3,85-ről 4,52-re), gondolkodtató (3,93-ről 4,43-ra) és magával ragadó volta (3,87-ről 4,38-ra). 2011-ben a három előadó átlagában minden tétel értékelése 4,0 fölött van.

b) Egyéni eredmények:

Az előadók egyéni eredményeit (nevüket betűkkel kódolva) a 6-11. ábrákon mutatjuk be. Személyenként két ábrát készítettünk: az első a 4 tanév részletes eredményeit, a második az 5 dimenzió szerint csoportosított eredményeket ábrázolja, mindkét ábrán feltüntetve a megfelelő intézeti átlagokat is.

A magas pozitív értékelésekből ez évben is kiemelkedik a "C" jelű előadó (előadói készség: 4,69, szervezettség: 4,78, kreativitás: 4,56, dinamizmus: 4,65, személyesség: 4,79, összességében: 4,94). Az intézeti átlag fölötti értékelést kapott még az „B” jelű előadó (előadói készség: 4,63, szervezettség: 4,80, kreativitás: 4,60, dinamizmus: 4,52, személyesség: 4,60, összességében: 4,73). A harmadik, „A” jelű előadónál sem

kaptunk elmarasztaló véleményt egyetlen kérdés kapcsán sem, a relatíve alacsonyabb pozitív vélemények azonban fontos jelzések lehetnek az előadók számára, hogy előadói rutinjukat mely területeken fejleszthetik.

3) A tantárgy gyakorlatvezetői:

a) Összesített eredmények (7 gyakorlatvezető átlaga):

A "Gyakorlatvezetői kérdőívek" eredményei is – még a korábbi évek igen pozitív értékelését is meghaladó színvonalú oktató-munkáról tanúskodnak (12. ábra). A zárókérdés (összességében hogyan osztályozná gyakorlatvezetőjét?) intézeti átlaga 4,91. Fontos kiemelnünk, hogy erre a kérdésre 5 oktató kapott 5.0-ás minősítést. A csoportosított adatok is mutatják ezt a pozitív változást: a személyesség (4,78-ről 4,92-re), az előadói készségek (4,63-ről 4,80-ra) a szervezettség (4,56-ről 4,78-ra), a kreativitás (4,47-ről 4,73-ra) a dinamizmus (4,32-ről 4,68-ra) emelkedett. A részletes véleményekből csak a legmagasabbakat (4,80 fölött) emeljük ki: a gyakorlatok oldott légkörét, a gyakorlatvezetők barátságosságát, igazságosságát, kedvességét, segítőkészségét, felkészültségét, alaposágát, széles látókörű voltát, rugalmasságát, orvosi magatartásuk példaértékű voltát. A legkevésbé magasan értékelt tétel a jelen felmérésben is a „pontosságot követel / lazaságot enged” kérdés (átlaga 4,01). Itt azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók egy része a „lazaság” megengedését fontos erénynek tartja. Célszerű lesz a jövőben ezt a kérdést más formában megfogalmazni.

b) Egyéni eredmények:

A 7 gyakorlatvezető egyéni minősítéseit (nevüket számokkal kódolva) a 13-26. ábrákon mutatjuk be. Személyenként két ábrát készítettünk: az első a 4 tanév részletes eredményeit, a második az 5 dimenzió szerint csoportosított eredményeket ábrázolja, mindkét ábrán feltüntetve a megfelelő intézeti átlagokat is.

Az egyes oktatói eredmények összevetésére ez évben sem teszünk kísérletet, mivel mindannyian nagyon magas értékelést kaptak, kiemljük azonban a 3-as és a 7-es kódjelű oktatókat, akik a 4 év során mindvégig a legjobbak voltak. A relatíve alacsonyabb pozitív vélemények itt is fontos jelzések lehetnek a tudatos oktatói magatartás fejlesztése terén.

Zárszó:

A hallgatói visszajelentések felhasználása kapcsán hangsúlyozzuk, hogy a feedback hatékonyságát döntő mértékben befolyásolja, hogy az adott oktatók hogyan fogadják a hallgatói visszajelentéseket. Ebben kiemeljük, hogy:

- A feedback egyes adatai az összes többi adattal összefüggésben értelmezhetők.
- A feedback adatai – figyelembe véve a kitöltés körülményeit – vélemények, amelyek elfogadásával tudjuk fejleszteni oktatói magatartásunkat.
- A feedback-et az oktatás javítása, változtatása érdekében kértük, ennek megfelelően a hangsúly a változtatási stratégiák kidolgozására kerül.
- A „Tükör” kérdőívekben kapott visszajelentés az oktató előadói vagy gyakorlatvezetői magatartására vonatkozik, így a magatartás újragondolásával tudjuk alakítani az előadói vagy gyakorlatvezetői stratégiákat.
- A feedback a hallgatók egy adott csoportjától kapott visszajelentés, ugyanazon oktató különböző csoportoktól kaphat különböző visszajelentéseket. Ez egyrészt jelentheti a csoportok különböző összetételét, amely alapján különböznek elvárásaik, de lehet függvénye annak is, hogy az adott oktató a különböző csoportokkal különböző kapcsolatot tudott kialakítani. Ez is lehet a feedback elemzésének tárgya.

IRODALOM

1. Gage, N. L. (ed.): *Handbook of Research on Teaching*, Rand McNally, Chicago (1963).
2. Guilbert, J. J.: *Educational Handbook for Health Personnel*, World Health Organization, Geneva, (1981).
3. Kóczán-Bukovinszky, A., Tigyi, A.: *A visszajelentés szerepe az oktatói magatartás alakításában*, Felsőoktatási Szemle, 32, 415-419, (1983).
4. Kóczán-Bukovinszky, A., Tigyi, A.: *Feedback Systems in Medical Education*, Annual Conference of AMEE/AMDE, Budapest, (1990).
5. Kóczán-Bukovinszky, A.: *The Role of Feedback in the Change of Teaching Behaviour*, Triannual Network Conference of NESAs, Budapest, (1993).
6. Tuckman, B. W.: *Feedback and the Change Process*, Phi Delta Kappan 57, 341-344, (1976).
7. Tuckman, B. W.: *The Tuckman Teacher Feedback Form (TTFF)*, Journal of Educational Measurement 13, 233-237, (1976).

Mellékletek

1. SZ. MELLÉKLET

A VIZSGÁLAT ELMÉLETI HÁTTERE

A felsőoktatásban az oktatási folyamat hatékonyságának fokozását célzó vizsgálatok kapcsán az 1960-as években kerültek kidolgozásra olyan kérdőívek, amelyekben a hallgatók egy-egy előadójuk oktatói magatartását minősítették többféle szempont alapján. E vizsgálatok elméleti előfeltevése az volt, hogy az előadás – mint kommunikációs aktus – hatékonysága a közvetlen visszajelentéssel fokozható. Az előadók az előadás közben akár tudatosan, akár előadói rutinjuk kapcsán sok esetben nem is tudatosítva, folyamatosan kontrollálják kommunikációjuk hatékonyságát azzal, hogy figyelik a hallgatók spontán visszajelzéseit. Ez önmagában kevés támpontot jelent az oktatóknak. A kérdőíves, strukturált feedback használatával azonban explicit információkat kaphatnak oktatói magatartásáról, amelyek segítenek neki abban, hogy javítsa, csiszolja előadói rutinját. E vizsgálatoknak egy további jelentősége az, hogy ha részévé válnak az oktató munkájának, akkor fokozatosan egy dialógust építenek ki az oktatók és hallgatók között, azzal, hogy megváltozik a hallgatók státusza és szerepe az oktatásban. Nem pusztán befogadók, hanem aktív részesei is lesznek az oktatási folyamat alakításának. Így az oktatók és hallgatók együttes munkájukkal konstruálják az oktatás folyamatát (Gage, 1963, Guilbert, 1981).

A felsőoktatásban ez a paradigma-váltás döntő változást eredményezett: az oktató-hallgató viszony a szakértő és kliens viszonyává fogalmazódott át. Ennek lényege az, hogy a kliens meghatározott elvárásokkal, célokkal fordul a szakértőhöz, a szakértő pedig igyekszik minél jobban megismerni kliense szükségleteit.

Az oktatási folyamat ilyen rendszerben való tervezésekor kiindulópont az a feltételezés is, hogy mind az oktató, mind a hallgató maximális erőfeszítéssel, maximális teljesítményre törekszik. Azonban gátló tényezők is megjelenhetnek az oktatói-hallgatói munka kapcsán, amelyek a visszajelentések kapcsán felszínre hozhatók, és egy permanens egyeztetési folyamatban kiiktathatóvá válnak az oktatás ezen elemei. Az oktatók és hallgatók közötti konstruktív párbeszéd megvalósulásával az oktatás egyre hatékonyabbá válhat, egyre inkább megfeleltethető a hallgatók elvárásainak, illetve - a hallgatói oldalról - az esetleges megalapozatlan vagy túlzó elvárások is elemezhetők és korrigálhatók.

2. SZ. MELLÉKLET

III. A VIZSGÁLAT MÓDSZERE

a.) Az alkalmazott kérdőívek:

Kutatásunk célja az volt, hogy feltárjuk a hallgatói véleményeket a patológia tárgy oktatásáról több dimenzió mentén.

A kérdőíveket – felhasználva a Pécsi Orvostudományi Egyetemen három évtizede kimunkált faktorszerkezetet, kérdés-típusokat és formát is – az Intézet oktatói kollektívájával folytatott diszkusszió alapján állítottuk össze.

Az oktatói magatartást leíró 2. és 3. sz. kérdőív alapverzióját a pedagógiai szakirodalomban nagyon sok területen felhasznált és referált Tuckman-féle kérdőív képezte (Tuckman, 1976). Korábbi vizsgálataink tanulsága alapján az általunk „Tükör” néven adaptált kérdőív megbízhatósága és érvényessége kielégítette a statisztikai követelményeket. Közel 3 évtizede történő alkalmazásának tapasztalatai alapján jól használható eszköznek bizonyult az oktatói munka megítélésében (Kóczán-Bukovinszky, Tigyi, 1983., 1990, Kóczán-Bukovinszky, 1993).

1. ÁLTALÁNOS KÉRDŐÍV

Az 1. sz., u.n. „Általános” kérdőív a patológia *tantárgy kurrikulumával és oktatásával* foglalkozott.

Az első kérdéscsoport: „**A tantárgy oktatása általában**” arra kívánt választ kapni, hogy a hallgatók mennyire ítélik a patológia oktatását magas színvonalúnak, önálló gondolkodásra serkentőnek, jól szervezettnek, mennyire tartják megfelelőnek a tananyag mennyiségét és az oktatásra szánt óraszámot. Egy kérdés-sort tettünk fel arra vonatkozólag is, hogy - a hallgatók megítélése szerint - a tananyag mélyebb megértéséhez mennyiben járultak hozzá az előadások, a szövettani gyakorlatok, a digitális mikroszkóp, a bonctermi gyakorlatok, a makro-preparátumok, és az egyéni tanulás.

A második kérdéscsoport a **patológia előadásokra** vonatkozott: az előadások hány %-án vett részt, milyennek ítélte az előadók többségének szakmai felkészültségét, személyes előadói talentumát, a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelését, a szemléltetést, stb.

A harmadik kérdéscsoport a **patológia gyakorlatok** főbb jellemzőit sorolta fel, azaz: a gyakorlatok színvonala és légköre, a gyakorlatvezető magatartása, a digitális mikroszkóp hasznossága, a gyakorlatok szerepe a vizsgára való felkészülésben, stb.

Minden kérdéscsoportban megtalálhatók a tárgyhoz való személyes viszonyulásra vonatkozó kérdések is, hogy a hallgató mennyire szívesen vett részt az adott tevékenységben, **mennyire kedvelte meg a tárgyat**.

Az alábbiakban bemutatjuk a kérdőívet:

FEEDBACK A PATOLÓGIA OKTATÁSÁRÓL

Kedves Kolléganő/Kolléga!

Az oktatás minőségének javítása intézetünk kollektívája számára alapvető feladat, ennek érdekében szeretnénk megismerni hallgatóink véleményét tárgyunk oktatásáról. Kérjük, hogy töltsse ki az alábbi kérdőívet, a véleményét legjobban kifejező skála-fok megjelölésével!

A TANTÁRGY OKTATÁSA ÁLTALÁBAN:

1. **A patológia oktatása:** magas színvonalú alacsony színvonalú
2. Önálló gondolkodásra serkent magolásra készítet
3. Jól szervezett rosszul szervezett
4. **A tananyag mennyisége (az orvosképzésben elfoglalt helyéhez képest):** túlméretezett túl kevés
5. **A tananyaghoz képest az oktatásra szánt óraszám:** túl sok nem elég

A tananyag mélyebb megértéséhez mennyiben járultak hozzá az alábbiak:

6. **Előadások:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
7. **Szövettani gyakorlatok:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
8. **Digitális mikroszkóp:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
9. **Bonctermi gyakorlatok:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
10. **Makropreparátumok:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
11. **Egyéni tanulás:** nagyon jelentős egyáltalán nem jelentős
12. **Az Intézet légköre számomra:** kellemes, oldott merev, félelmet keltő
13. **A tantárgyat** nagyon megkedveltem egyáltalán nem szerettem meg
- A TANTÁRGY ELŐADÁSAI:**

14. Az előadások hány %-án vett részt?

100 %-án 0 %-án

Kérjük, hogy a 15-21. kérdésekre csak akkor válaszoljon, ha legalább az előadások 50%-án részt vett!

15. Az előadók többségének szakmai

felkészültsége: nagyon jó gyenge

16. Az előadók többsége magával ragadó unalmas

17. A klinikai gyakorlattal való kapcsolat

kiemelése: általában jellemző többnyire nem jellemző

18. A szemléltetés: kiváló gyenge

19. A különböző előadók által tartott előadások

színe: hasonló volt eltérő volt

20. Előadásokra szívesen jártam nem jártam szívesen

21. A tárgy előadásait összességében

hogyan osztályozná? jeles elégtelen

GYAKORLATOK

22. A gyakorlatok többsége magas szintű volt alacsony szintű volt

23. A gyakorlatvezető a hallgatók

érdeklődését fel tudta kelteni nem tudta felkelteni

24. A gyakorlatvezető a hallgatók kéréseit,

véleményét hajlandó volt megvitatni nem volt hajlandó megvitatni

25. A digitális mikroszkópos oktatás

a hagyományossal szemben: előnyös hátrányos

26. A digitális mikroszkópos rendszer

kezelése: egyszerű bonyolult

27. A gyakorlatok szerepe a vizsgára

való felkészülésben: számottevő volt nem volt jelentős

28. A gyakorlatvezetők a vizsgára való

felkészülés kapcsán: segítőkészek voltak elutasítóak voltak

29. A gyakorlatok adta lehetőséget

teljes mértékben kihasználtam egyáltalán nem használtam ki

30. A gyakorlatok légköre számomra:

kellemes, oldott volt merev, félelmet keltő volt

31. Gyakorlatra

szívesen jártam nem jártam szívesen

32. A tantárgy gyakorlatait összességében

hogyan osztályozná? jeles elégtelen

33. Mindent összevetve, összességében a tantárgy OKTATÁSÁT hogyan minősítené?

jeles elégtelen

MEGJEGYZÉSEK:

2. ELŐADÓI KÉRDŐÍV

A 2. sz. kérdőív, az u.n. „Előadói kérdőív” a patológia *tantárgy előadóinak magatartására* vonatkozott, az alábbi faktorszerkezettel:

- 1. Előadói készség, didaktikusság** (beszéde jól érthető / nehezen érthető; a fontos tényeket kiemelő / a részletekben elvesző; a szemléltetés kiváló / gyenge; könnyen jegyzetelhető / nehezen jegyzetelhető; a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése kiváló / gyenge).
- 2. Szervezettség** (logikus / összefüggéstelen; lényegre törő / mellébeszél; összeszedett / rendszertelen; sok információt közölt / kevés információt közölt; világos / zavaros, kusza).
- 3. Kreativitás** (problémafelvető / tényközlő; széles látókörű / szűk látókörű; új, naprakész ismereteket közölt / elavult; gondolkodtató / szájbarágó; nem tankönyv-ízű / tankönyv-ízű).
- 4. Dinamizmus** (magával ragadó / unalmas; színes, változatos / egyhangú).
- 5. Személyesség** (vizsgára felkészülésben segít / nem használható; szívesen jártam előadásra / nem jártam szívesen).

Az alábbiakban bemutatjuk a kérdőívet:

FEEDBACK AZ ELŐADÓKRÓL

Kedves Kolléganő/Kolléga!

Az oktatás minőségének javítása intézetünk kollektívája számára alapvető feladat, ennek érdekében szeretnénk megismerni hallgatóink véleményét tárgyunk oktatásáról. Kérjük, hogy töltsse ki az alábbi kérdőívet, a véleményét legjobban kifejező skála-fok megjelölésével!

Az előadó neve:

1. Kérjük, becsülje meg, milyen rendszerességgel vett Ön részt az előadásokon:

100%-án 0%-án

Az előadó és előadása:

2. logikus	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	összefüggéstelen
3. problémafelvető	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	tényközlő
4. széles látókörű	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	szűk látókörű
5. új, naprakész ismereteket közölt	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	elavult
6. beszéde jól érthető	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	nehezen érthető
7. a fontos tényeket kiemelő	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	a részletekben elvesző
8. a szemléltetés kiváló	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	gyenge
9. gondolkodtató	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	szájbarágó
10. nem tankönyv-ízű	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	tankönyv-ízű
11. könnyen jegyzetelhető	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	nehezen jegyzetelhető
12. lényegre törő	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	mellébeszél
13. magával ragadó	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	unalmas
14. összeszedett	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	rendszeretlen
15. sok információt közölt	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	kevés információt közölt
16. színes, változatos	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	egyhangú
17. világos	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zavaros, kusza
18. a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése kiváló	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	gyenge
19. vizsgára felkészülésben segít	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	nem használható
20. szívesen jártam előadásra	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	nem jártam szívesen

Összességében hogyan osztályozná

az előadót? jeles elégtelen

Megjegyzések - ami a kérdésekből kimaradt (kérjük írja le véleményét sms stílusban!):

3. GYAKORLATVEZETŐI KÉRDŐÍV

A 3. sz. kérdőív, az u.n. „Gyakorlatvezetői kérdőív” **a gyakorlatvezetők magatartását** mutatja be 5 dimenzióra vonatkozóan:

1. Előadói készség, didaktikusság (magyarázata logikus / összefüggéstelen; a kérdésekre releváns választ ad / kitér a kérdések elől; a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése kiváló / gyenge; élvezi a tanítást / unja saját beszédét; szakmai színvonala kiváló / szakmai színvonala gyenge; ura a tananyagnak / rendszeresen felkészületlen).

2. Kreativitás (gondolkodtató / tankönyv-ízű; képzelet-gazdag / fantáziaszegény; oldott, rugalmas / gátolt, szertartásos; széles látókörű / szűklátókörű; szemléltetése változatos / egyhangú; újat kereső vállalkozó / maradi).

3. Dinamizmus (célratörő / csapongó; határozott, magabiztos / erélytelen, bizonytalan; magával ragadó / unalmas).

4. Szervezettség (alapos, lelkiismeretes / felületes, nemtörődöm; kiegyensúlyozott / labilis; okfejtése könnyen megérthető / nehezen követhető; rendszeres, logikus / szétszórt).

5. Személyesség (a gyakorlatok légköre oldott / merev; barátságos / barátságtalan, kimért; igazságos / részrehajló; kedves, megértő / durva, megszegyenítő; segítőkész / érdektelen, letörő; orvosi magatartása példaértékű, követendő / nem választanám példaképemnek).

A fenti dimenziókba nem sorolható, azonban fontosnak ítélt két további kérdést is belefoglaltunk a kérdőívbe: hogy az oktató mennyire pontosan kezdi a gyakorlatot / késik, illetve mennyire követel pontosságot / enged lazaságot.

Az alábbiakban bemutatjuk a kérdőívet:

FEEDBACK A GYAKORLATVEZETŐKRŐL

A gyakorlatvezető neve:

1. magyarázata logikus összefüggéstelen
2. a gyakorlatok légköre oldott a gyakorlatok légköre merev
3. a kérdésekre releváns választ ad kitér a kérdések elől
4. a klinikai gyakorlattal való kapcsolat kiemelése:
kiváló gyenge
5. alapos, lelkiismeretes felületes, nemtörődöm
6. barátságos barátságtalan, kimért
7. célratörő csapongó
8. élvezi a tanítást unja saját beszédét
9. gondolkodtató tankönyv-ízű
10. határozott, magabiztos erélytelen, bizonytalan
11. igazságos részrehajló
12. kedves, megértő durva, megszegyenítő
13. képzelet-gazdag fantáziaszegény
14. kiegyensúlyozott labilis
15. okfejtése könnyen megérthető nehezen követhető
16. magával ragadó unalmas
17. oldott, rugalmas gátolt, szertartásos
18. pontosan kezdi a gyakorlatot késik a gyakorlatról
19. pontosságot követel lazaságot enged
20. rendszeres, logikus szétszórt
21. segítőkész érdektelen, letörő
22. szakmai színvonala kiváló szakmai színvonala gyenge
23. széles látókörű szűklátókörű
24. szemléltetése változatos egyhangú
25. újat kereső, vállalkozó maradi
26. ura a tananyagnak rendszeresen felkészületlen
27. orvosi magatartása példaértékű, követendő nem választanám példaképemnek
28. Összességében hogyan osztályozná gyakorlatvezetőjét?
jeles elégtelen

Megjegyzések - ami a kérdésekből kimaradt (kérjük írja le véleményét sms stílusban!):

b.) Az adatfeldolgozás:

A kérdőívek adatainak rögzítése és feldolgozása MS EXCEL programmal készült. Az eredmények elemzésének megkönnyítésére az adatokat ábrákban mutatjuk be. A kérdőívek minden egyes tételére, illetve a közös csoportba (faktorba/dimenzióba) sorolt összesített adatokra meghatároztuk az átlagértéket és a konfidencia intervallumot (0.05-os megbízhatósági szinten). Az adatbázis nyers adatait elektronikus hordozón mellékeljük.